

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

araba álava
foru aldundia diputación foral

 Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

 Gipuzkoako
Foru Aldundia
Diputación Foral
de Gipuzkoa

 Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala

 Bilbao

 DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

AURKIBIDEA

SARRERA

2030 Agendak, 2015eko irailean Nazio Batuen Erakundearen barruan onartuak, tresna bat izan nahi du giza garapen jasangarriaren alde borroka egiteko gizartearen, ekonomiaren eta ingurumenaren arloetan. Ekintza-plan unibertsal, integral eta eraldatzaile bat da. «Gure mundua eraldatzen: 2030 Agenda garapen jasangarrirako» izenburupean 17 helburu definitzen dira, Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH) izenekoak, eta 169 xede.

2030 Agenda nazioarteko agenda berri bat da herrialde guztientzat eta pertsona guztientzat. Bere bitartez aitortu egiten da garapen-premiak berak direla pertsona guztientzat, haien bizilekua edozein izanda ere, bai orain, bai etorkizuneko belaunaldientzat.

Lurralde bakoitzak egin behar du bide hori bere zirkunstantziak kontuan hartuta. Hori da 2030 Agendaren ezaugarri bereizgarrietako bat, lurralde-dimentsioa sustatzeko hartua duen konpromisoa, bai Nazio Batuetan bai Europako Batzordean aintzatetsi bezala.

Agendaren definizioaren fasetik bi Erakunde horiek garrantzi handia eman diote gobernu azpiestatalek eta tokikoek betetzen duten zereginari 2030 Agenda ezartzeko garaian, kasu ugaritan, Euskadin besteak beste, geuk ditugulako konpetentziak, baliabideak eta gizartearengandik gertuen dauden errealitateen eta premien ezagutza espezifikoa.

Ahaleginak lerrokatzea, 2030 Agendak zehazten dituen Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH) eta helmugak gauzatze aldera, Euskadik konpromiso irmoa hartua duen erronketako bat da. 2030 Agendak Administrazio maila guztietan eskaintzen du hizkuntza komun bat gure politika publikoak hobetzeko. Eta, gainera, animatu egiten gaitu gehitzera maila anitzeko gobernantzaren logika eta gobernu-maila bakoitzak dituen erantzukizunetikiko errespetua.

Hala, espiritu horrekin adostu du Kanpo Harremanetarako Erakunde arteko Batzordeak lan-prozesu bati ekitea, Euskadi Basque Country 2030 Maila Anitzeko Agenda definitu eta sortzera bideratua; herrialde-agenda egituratu bat, erakundeen arteko lankidetzatik, instituzio bakoitzak bere Agenda 2030 definitzeko konpromisoan.

BATERA SORTZEA

Ez da lan erraza izan, ez balitz instituzio partaide guztien jarreragatik eta talde-lanean aritzeko gogoagatik politika publikoen baterako sortze-prozesu batean, kontuan hartuta erabat berritzailea dela eta hemen jasotzen dena ekarri duela emaitzatzat.

Bi urtez, Erakunde arteko Lan Talde Operatibo batek, Eusko Jaurlaritzak, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundiek, eta Bilboko, Donostiako eta Vitoria-Gasteizko Udalek osatuak, modu koordinatu batean jardun duten lanean, beren Agendetatik abiatuta, 2030 Agenda komun bat sortzeko, lurralde bakoitzaren idiosinkrasiatik eta berezitasunetatik abiatuta, eta identifikatuz non elkartzaren garen 2030 Agendan eta non egiten dizkiogun baterako ekarpenak.

PROZESUA

2017	Ekimen honetara elkartzeko premiari buruz euskal erakunde guztiak informatzen eta sentsibilizatzen oinarritua.
2018	Prozesuaren bultzada.
apirila-urria	Banako bileren aldia erakunde partaide bakoitzarekin, bakoitzak egindako bidea eta lortutako emaitzak ezagutzearren.
urria	Erakunde arteko Lan Talde Operatiboa martxan jartzea, erakunde bakoitzeko gaiaren arduradun politikoez eta teknikoez osatua. Haiek aldizkako bilerak egin dituzte modu koordinatu eta eraginkor batean baterako dokumentu baten bilaketa-lanean aurrera egiteko.
2019-2020	Banako 40 bileraren eta Lan Talde Operatiboaren 6 saioen ondoren, azken dokumentuaren diseinuarekin eta konfigurazioarekin ixten da prozesua.

EGITURA

Dokumentu honen egitura definitzeko abiapuntutzat hartu diren irizpideak hauek dira:

- Euskadi Basque Country 2030 Maila Anitzeko Agendako Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH) definitzea, maila anitzeko gobernantzatik planteatu eta burutu diren xedeetan eta ekintzetan oinarrituta.
- Banako helmugak eta ekintzak baztertzea, norbere ikuspegiak saihesteko eta baterako kontakizun bat eraikitzeko.
- Nazio Batuen 2030 Agendaren egituratik eta 17 GJHak egituratzen dituzten 169 xedeetatik abiatuta, egitura honetara egokitzea: 17 GJH, 50 xede, erreferentziazko 204 dokumentu eta garrantzizko 258 ekintza, Euskadi Basque Country 2030 Maila Anitzeko Agendaren corpusa eratzten dutenak. Proiekzio hori bi euskal erakundek edo gehiagok parte hartzen duten xedeen prospekziotik eta lokalizaziotik abiatuta ezartzen da.

Agenda Euskadi Basque Country

2030

Maila anitzekoa

Euskadi Basque Country-k aukera du eredu bat izateko, ikus dadin lurralde txiki batek nola lagun dezakeen 2030 Agenda ezartzen nazioarteko testuinguruaren barruan, bere konpetentziak erabiltzean eta borondate politiko erabakigarri batekin, Giza Garapen Jasangarriarekin hartua duen konpromisoa eta gure ondorengoentzat mundu hobeago bat uzteko duen nahia erakutsiz.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

araba álava
foru aldundia diputación foral

Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Diputación Foral
de Gipuzkoa

Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala

Bilbao

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

50

HELMUGAK

204

PLANAK /
ERREFERENTZIAZKO
DOKUMENTUAK

258

EKINTZAK

1. HELBURUA

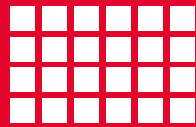
Pobrezia mota guztiak desagertzea mundu osoan

4

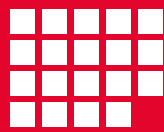
HELMUGAK

24

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

19

EKINTZAK

1. helmuga:

Pobrezia-egoerei erantzutea eta gizarte-laguntzen eraginkortasuna hobetzea, gizarteratzearen alde eta gizarte-bazterketako egoeren kronifikazioa eragotziz.

2. helmuga:

Gizarte-larrialdiko Laguntzak bermatzea.

3. helmuga:

Etixerik gabeko pertsonei arreta ematea.

4. helmuga:

Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema irmotzea eta indartzea.

1. HELMUGA

Pobrezia-egoerei erantzutea eta gizarte-laguntzen eraginkortasuna hobetzea, gizarteratzearen alde eta gizarte-bazterketako egoeren kronifikazioa eragotziz.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- 2017–2021 Gizarteratzeko IV. Euskal Plana.
- EAEko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa 2016–2019.
- 2018–2022rako Euskal Autonomia Erkidegoko Familiei Laguntza emateko Erakundearen arteko Plana.
- Herritartasunaren, Kulturartekotasunaren eta Immigrazioaren esparruan jarduteko V. Euskal Plana.
- Etxerik gabeko Pertsonen Euskal Estrategia 2018–2021.
- Euskadiko Hirugarren Gizarte Sektorearen Sustapen Estrategia.
- 185/2015 DEKRETUA, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoa.
- Enplegu Plan Berezia, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Bazterketa-arriskuan dauden gazteak helduaroko bizitzara errazago igaro daitezen laguntzeko Estrategia, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Elkar-EKIN Gizarteratze Plana 2016–2020, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Bilboko Udaleko Gizarte Politiken aldeko Ituna.
- Bilboko Udaleko Garapenerako Lankidetzarako III. Plan Zuzentzailea 2016–2020.
- Donostiako Udaleko Lankidetzako eta Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzako Plan Zuzendaria 2017–2019.
- Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Sailaren Plan Estrategikoa 2016–2019.
- Vitoria-Gasteizko Udal Prestazio Ekonomikoen Programa arautzen duen Ordenantza.
- Haur eta Nerabeentzako Gasteizko II. Udal Plana 2018–2022.

EKINTZAK

1.1. Udalerrien eta aldundien artean lankidetzan aritzea, gizarte-bazterketako arriskuan edo egoeran dauden kolektibo espezifikoak gizarteratzeko eta laguntzeko baliabideak sortzearen (babes-dispositiboetatik irteten diren adingabeak, gizarte-bazterketa egoeran dauden adindunak...).

1.2. Hileko prestazio ekonomikoa ematea behar adina baliabide ez duten pertsonen eta familien oinarrizko premiei erantzuteko, lan-munduan aukera bat aurkitzen lagunduko diena – Diru Sarrerak Bermatzeko Errenta (DSBE).

1.3. Udal gizarte-prestazioak, gizartean pobrezia- eta premia-egoeretan dauden pertsonen eta familiei zuzenduak. Haurren pobrezia-aren aurkako ekintzak. Ekitatea indartzea haurrei, nerabeei eta haien familiei zuzendutako jardueretan.

1.4. Enplegutik urrunduta dauden kolektiboen enplegarritasun-politika bat ezartzea, udal gizarte-zerbitzuetan arreta emanda, enplegurako eta gizarteratzeko haien aukerak zabaltzearen. Gizarteratzeko eta laneratzeko programa pertsona kalteberentzat eta/edo gizarteratzeko zailtasun bereziak dituztenentzat. Plaza gehiago enplegarritasun-tailerretan.

1.5. Gizarteratzeko Interbentzio Programa, "Gizarteratu", gizartean marjinazio- eta bazterketa-arazoak dituzten pertsonak eta kolektiboak gizarteratzea sustatzeko: prestakuntza-moduluak, gizartearen eta hezkuntzaren eremuko tailerrak...

1.6. Esperientzia pilotuak desazelerazio-egoerak prebenitzeko eskola-absentismo tasa altuak dituzten eremuetan.

2. HELMUGA**Gizarte-larrialdiko laguntzak bermatzea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- 4/2011 Dekretua, urtarrilaren 18koa, Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politika Saileko Gizarte Larrialdiko Laguntzei buruzkoa.
- Bilboko Udaleko Gizarte Politiken aldeko Ituna.
- Donostiako Udaleko Gizarteratzearen aldeko Hiri Ituna (proiektuan).
- Donostiako Udaleko Gizarteratze Plana (proiektuan).
- Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Sailaren Plan Estrategikoa.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:****EKINTZAK**

2.1. Diru-laguntzen eskaera guztiei erantzutea Gizarte Larrialdiko Laguntzak emanez, tramitatuz eta kudeatuz, ondokoak estaltzeko: alokairua, etxebizitza erabiltzeko eta mantentzeko gastuak, energia-gastuak pobrezia energetikoaren aurka borroka egiteko, oinarrizko bizigarritasun- eta ekipamendu-gastuak, Osasun Zerbitzu Publikotik erantzuten ez zaien oinarrizko premietarako gastuak eta aurreko zorpetze-gastuak.

2.2. Aldundien aldetik Gizarte Larrialdiko Laguntzen kudeaketa eta justifikazioa, gizarte-larrialdiko premiei aurre egiteko adina ahalmen ekonomikorik eta pertsonalik ez duten udalerrientzat.

2.3. Eguneko 24 orduko koordinazio-zerbitzuak ezartzea gizarte-larrialdiko egoerei berehala erantzuteko.

3. HELMUGA**Etixerik gabeko pertsonen arreta ematea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- Etixerik gabeko Pertsonentzako Euskal Estrategia 2018-2021.
- Etixerik gabeko Pertsonen Euskal Estrategiarako Erakunde arteko Akordioa.
- Bilboko Udaleko Gizarte Politiken aldeko Ituna.
- Donostiako Udal Etxebizitza Plana.

EKINTZAK

3.1. Euskadiko etxerik gabeko pertsonen kontrol- eta jarraipen-txostenak eta bi urtean behingo jardunaldiak arazoa arintzeko neurriak proposatzeko, Etixerik gabeko Pertsonentzako Euskal Estrategiaren barruan.

3.2. Babeseko etxebizitzaren eta etxebizitzaren udal programak, gizarte-bazterketa egoeran dauden gazte immigranteentzat, kolektibo ahulenei etxebizitzarako sarbidea errazteko: gizarte-alojamenduetako plazak gehitzea eta etxebizitza publikorako sarbidea hobetzea; udal babes publikoko alokairuko egoitza-sistemako baliabideak bideratzea etxebizitzarik gabe egoteko arrisku berezian dauden kolektiboetara; alokairuko etxebizitzak adjudikatzeko prozedurak berrikustea eta arreta berezia jartzea genero-ikuspegian; Etxegintzarekin eta Etxebiderekkin lankidetzan aritzea bazterketa-egoeran dauden pertsonentzako etxebizitza-aukeretan aurrera egiteko.

3.3. Etxebizitzaren ezarpen eta ekipamendu egokirako ekintzak, eta gaua igarotzeko, mantenurako eta higiene pertsonalerako oinarrizko prestazioak.

3.4. Udal harrera-baliabideak: babeseko etxebizitza-programa, harrera-programa gizarte-larrialdiko egoerei erantzuteko, eguneko zentroa, gaueko zentroa, gizarte-harrerako udal zentroa.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

4. HELMUGA**Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema irmotzea eta indartzea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- EAEko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa 2016–2020.
- 185/2015 DEKRETUA, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoa.
- 2017–2021 Gizarteratzeko IV. Euskal Plana.
- Bilboko Udaleko Gizarte Politiken aldeko Ituna.
- Vitoria–Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Sailaren Plan Estrategikoa 2016–2019.

EKINTZAK

4.1. Adostasuna zabaltzeko gizarte-itun bat sustatzea finantzazioa irmotzeko eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren iraunkortasuna bermatzeko.

4.2. Eusko Jaurlaritzaren eta hiru foru aldundien aldetik finantzazioa ematea Prestazioen eta Zerbitzuen Euskal Zorroan zerbitzu berriak garatzeko funts baterako, udalari dagozkion gizarte-zerbitzuekin lotutako proiektuak bultzatzearen.

4.3. Erakundeen artean lankidetzan aritzea Gizarte Zerbitzuen Euskal Legea garatzeko, gizarte-laguntzak behar bezala erabiltzen direla bermatuz, premia handiena duten pertsonengana iris daitezen.

4.4. Enplegagarritasun-egoera zailean dauden pertsonentzako arreta optimizatzea Gizarte Zerbitzuen eta Euskal Enplegu Zerbitzuaren arteko koordinazioaren eta lankidetzaren bitartez.

4.5. Eskura dagoen informazio kualitatiboa eta kuantitatiboa biltzea dauden gizarte-premiei eta -baliabideei buruz, herritarren helmenean jartzeko.

4.6. Gizarte-ekintzako eskualde-zentro integralaren proiektu pilotua Bizkaian.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

2. HELBURUA

Gosea amaitzea, elikagai-segurtasuna eta elikadura hobe lortzea, eta nekazaritza jasangarria bultzatzea

3

HELMUGAK

7

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

15

EKINTZAK

5. helmuga:

Landako eta kostako eremuak azpiegitura eta zerbitzu egokiez hornitzea, hiri-inguruneko bizi-baldintza berdintsuak eta populazioari eusteko modukoak bermatzeko.

6. helmuga:

Lehen sektorea gaztetzea etorkizun-bermearekin.

7. helmuga:

Nekazaritza ekologikoa eta bere industria eraldatzailea sustatzea.

5. HELMUGA

Landako eta kostako eremuak azpiegitura eta zerbitzu egokiez hornitzea, hiri-inguruneko bizi-baldintza berdintsuak eta populazioari eusteko modukoak bermatzeko.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Lege Proiektua oraingo 10/1998 Legea, apirilaren 8koa, Landa Garapenari buruzkoa aldatzen duena.
- Euskadiko Landa Garapeneko Programa 2015-2020.

EKINTZAK

- 5.1.** Euskadiko lehen sektorearen eta landa-ingurunearen erronka nagusiei aurre egitea, besteren artean, landa-eremuak oinarritzko zerbitzuez hornitzea eta landa-inguruneko dibertsifikazioa eta enplegu-sorkuntza, Landa Garapeneko Osoa Programaren bitartez.
- 5.2.** Landa-ingurunean hiri-ingurunearen antzeko maila lortzea zerbitzuetan eta gizarte-ongizatean Landagipuzkoa+ Programa bezalako ekintzen bitartez.
- 5.3.** Banda zabalaren sarea poligono industrialetara eta Araba eta Gipuzkoako landa-eremuetara hedatzea.
- 5.4.** Landa-garapeneko programak udal eta/edo eskualde-mailan lantzea.
- 5.5.** Inbentarioak egitea eta analisiak lantzea, tokiko erakunde txikiagoetako azpiegiturenak eta zerbitzuenak.
- 5.6.** Herritarrentzako arreta-sareko eskualde-bulego berriak Bizkaian (Bizkaia Gertu).

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

6. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Lehen sektorea
gaztetzea etorkizun-
bermearekin.**

- Euskadiko Landa Garapeneko Programa 2015-2020.
- Nekazaritza Ekologikoko Euskal Plana.
- Euskadin Elikagaien Segurtasunaren arloko Ikerketa Koordinatzeko Plana.
- Euskadiko Gastronomia eta Elikaduraren Plan Estrategikoa 2020.
- Lehen sektoreko belaunaldi-erreleborako plana, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Gasteizko Nekazaritzako Elikagaien Estrategiaren Udal Ekintza Plana 2017-2025.

EKINTZAK

- 6.1.** Landa-inguruneari aktibo berriak gehitzea sektorearen zahartze progresiboari aurre egiteko, baita bertako lanbide-kualifikazioa eta enpresa-dinamismoa hobetzeko ere.
- 6.2.** Laguntzak gehitzea enpresen lehia hobetzeko eta lehen sektorean sartzen diren gazteen kopurua gehitzeko.

**MAILA ANITZEKO
GOBERNANTZA****Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

7. HELMUGA

Nekazaritza ekologikoa eta bere industria eraldatzailea sustatzea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskadiko Landa Garapeneko Programa 2015-2020.
- Nekazaritza Ekologikoko Euskal Plana.
- Euskadin Elikagaien Segurtasunaren arloko Ikerketa Koordinatzeko Plana.
- Euskadiko Gastronomia eta Elikaduraren Plan Estrategikoa 2020.
- Gasteizko Nekazaritzako Elikagaien Estrategiaren Udal Ekintza Plana 2017-2025.

EKINTZAK

- 7.1.** Lehen sektorean berrikuntzaren eta lehiaren inguruko ideiak garatzen laguntzea.
- 7.2.** Euskadin nekazaritza ekologikoko ekoizpen-jardunbideek eta -metodoek jarrai dezaten sustatzea, araudi komunitarioaren eta autonomikoaren arabera.
- 7.3.** Landa-ingurunean garatutako jarduera ekonomikoa balioan jartzea funtsezko bektore gisa lurraldeko biodibertsitatea eta paisaiaren balioak mantentzeko.
- 7.4.** Nekazaritzako elikagaien udal estrategiak garatzea.
- 7.5.** Udal plangintzen ebazpenak egokitzea nekazaritzako lurzorua babesten dela bermatzeko eta berari lotutako lehen sektoreko jarduerak eta lehen eraldaketakoak bultzatzeko.
- 7.6.** Hazi eta landare autoktonoen eta tokikoen bankuen kudeaketa eta dibertsifikazioa sustatzea.
- 7.7.** Merkaturatze-zirkuitu motzak babestea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

3. HELBURUA

Guztiontzat eta adin guztietan bizimodu osasungarria bermatzea eta ongizatea sustatzea

1. HELMUGA

HELMUGAK

8. helmuga:
Euskadin arreta soziosanitarioa bultzatzea eta bermatzea.

19. PLANAK

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

12. EKINTZAK

EKINTZAK

8. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Euskadin arreta soziosanitarioa bultzatzea eta bermatzea.**

- Euskadiko Osasun Plana 2020.
- EAEn Osasunean Ikertzeko eta Berriztatzeko 2020 Estrategia.
- Euskadiko Arreta Soziosanitarioaren Lehentasun Estrategikoak 2017-2020.
- Elikadura Osasungarriaren Estrategia.
- Euskadin Haurren Obesitatea Prebenitzeko Plana.
- Euskadiko Zainketa Aringarrien Plana 2020.
- Adikzioen EAeko Plana.
- Zahartze Aktiborako Euskal Estrategia 2015-2020.
- Zaintzaileen Estatutua lurralde osorako, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Bay of Biscay, Bay of Care - Zaintzen Lurraldea, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Bilboko Udaleko Osasun Plana.
- Bilboko Udaleko Elikagaien Ikuskaritza Plana.
- Bizitza osasungarrirako Bilbo Gazte Plana.
- Bilboko Udaleko Haur Plana.
- Donostiako Udaleko Osasun Plana 2019-2023 (proiektuan).
- Donostiako Udaleko Kirol Plan Estrategikoa. Plana: Kirolerako Hiri bat: Gogoeta Estrategikoa 2019-2022.
- Donostiako Adikzio Plana 2017-2021.
- Vitoria-Gasteizko Udaleko Osasun Plana.
- Gasteizko Gazte Plana.

EKINTZAK

8.1. Osasun-sistamarako sarbidea bultzatzea arreta-zerbitzu ez presentzialen eta interkontsulta ez presentzialen bitartez, pazienteei modu jarraitu batean arreta emateko eta programa espezifiko bidez, eta egoitza-baliabideetan dauden pertsonen zuzendutako arreta egokitzea (adineko pertsonak, desgaitasuna dutenak...). Komunikazio zuzena Osakidetza medikuaren eta Foru medikuaren artean, kontsulta espezializatuetara behar ez diren lekualdaketak saihesteko.

8.2. Pertsonak beren gaixotasuna autokudeatzeko tresnez hornitzea osasunaren zaintzan erantzunkidetasuna sustatzearen.

8.3. Osasun-laguntzan ekitatea babestea, genero-ikuspegian eta kolektibo ahulenetan arreta berezia jarrita: desgaitasuna eta menpekotasuna duten pertsonak, adimen-nahasmendua duten pertsonak, baztertuak eta babesik gabe geratzeko arriskuan dauden pertsonak, premia bereziak dituzten haurrak.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

8.4. Osasunaren autokudeaketa sustatzen duten jarduerak, jarduera fisikoa eta elikadura osasungarria gizartean sustatuz, kirol-orientazioko zerbitzuak sortuz, zirkuitu osasungarrien sareak eratuz, osasunaren ikuspegi positibo bat sustatzen duten proiektuak garatuz (Euskadi Aktiboa; Zeu Ere Kirolari).

8.5. Ohitura osasungarriak sustatzea elikaduran, higieanean eta kirolean oso aktiboak ez diren pertsonen artean, gazteen artean eta haurren artean, kaleko hezkuntza-programen bitartez eta 30 urtetik gorako emakumeei zuzendutako programen bitartez.

8.6. Euskadiko baliabide soziosanitarioen katalogoa lantzea, Eusko Jaurlaritzak, hiru foru aldundiek eta Eudelek batera sortutako Gobernantza Soziosanitarioaren Ereduaren esparruan.

8.7. Gaixotasun kronikoei, gaixotasun mentalei eta gaixotasun arraroei zuzendutako zainketa aringarrien laguntza eta laguntza espezifikoak sustatzea.

8.8. HIESa eta beste gaixotasun infekzioso batzuk prebenitzeko programak. Adikzioen prebentzioa eta tratamendua, ekintza areagotuz gazteen artean, adingabeak eta alkohola programen bitartez.

8.9. Udalen eta Hirugarren Sektorearen arteko lankidetzak adikzioen arloan sentsibilizazioa eta prebentzioa sustatzeko.

8.10. Arreta sanitarioa eta kirurgikoa pobretutako eta gatazketan murgildutako herrialdeetatik etorri diren adingabeentzat, eta aldi baterako harrera-aldian daudenentzat. Udalerrien eta aldundien arteko lankidetzak baliabideak sortzeko kolektibo espezifikoentzat, besteak beste, babes-dispositiboetatik irteten diren adingabeentzat (PIZTU Programa).

8.11. Osasunaren arloan ikerketa eta berrikuntza areagotzea. Ezagutzaren kudeaketa eta lankidetzak sustatzea osasunaren arloko ikerketan parte hartzen duten eragileekin.

8.12. Sektore biosanitarioa bultzatzea. Miramon Parke Teknologikoa sendotzea bere azalera optimizatzeko eta sektore bioteknologikoan puntako enpresen ezarpena eta zabalkuntza errazteko, berrikuntzaren eta ikerketa biomedikoaren polo bihurtu dadin.

4. HELBURUA

Guztiontzako kalitatezko hezkuntza inklusiboa nahiz bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea

2

HELMUGAK

15

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

12

EKINTZAK

9. helmuga:

Kalitateko hezkuntza inklusiboa, ekitatiboa eta berritzailea sustatzea, hezkuntzarako sarbidean berdintasuna bermatuko duena.

10. helmuga:

Hezkuntza-azpiegiturak eraikitzea eta egokitzea.

Kalitateko hezkuntza inklusiboa, ekitatiboa eta berritzailea sustatzea, hezkuntzarako sarbidean berdintasuna bermatuko duena.

- EAEko Hezkuntza Sistemarako II. Hezkidetza Plana, berdintasunaren eta tratu onaren bidean 2019-2023.
- Euskadin Eskola Inklusiboa garatzeko Esparru Plana 2019-2022.
- Adimen Gaitasun Handiko Ikasleei Hezkuntza Arreta emateko Plana 2019-2022.
- 2016-2020ko eskola inklusiboaren eta kultura artekoaren eremuan ikasle etorkinei hezkuntza-arreta emateko II. Plana.
- STEAM Euskadi Hezkuntza Estrategia, hezkuntza eta prestakuntza zientifikoa/teknikoa bultzatzeko hezkuntzaren etapa guztietan, eta bertan sartzeko eragile sozioekonomikoen lana.
- EAEko Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren Estrategia (H)ABIAN 2030.
- 2030eko Euskadiren iraunkortasunerako Hezkuntza Estrategia.
- Lanbide Heziketari buruzko Euskal Legea.
- Lanbide Heziketako Euskal Plana.
- Unibertsitate Plana 2019-2022.
- Euskadiko Unibertsitate eta Enpresaren arteko 2022rako Estrategia.
- Haur eta Nerabeentzako II. Udal Plana 2018-2022 Vitoria-Gasteizko Udala.
- Bizikidetza eta Aniztasun Plana 2018-2020 Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

9.1. Kalitateko eskola berritzaile baten alde apustu egitea, bikaintasunaren bidetik aurrera egin eta modernizazio teknologikoa eta pluralismoa bultzatuko dituen irakaskuntzan, material didaktikoen eta curriculumak garatzeko baliabideen laguntza-programen bitartez. Zero eta hiru urte bitarteko haur-eskoletako titular diren tokiko korporazioei diru-laguntzak eman. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikastetxe publikoetan barne-antolakuntza berritzeko proiektuak (HAUSPOA).

9.2. Ikastetxeetan oreka, kohesio sozial eta kulturartekotasun handiagoa eta bizikidetza hobetzeko programak, bizikidetzaren eta giza eskubideen hezkuntza sustatuz, ikastetxeetan kanpo-ebaluazio desberdinetan lortutako emaitzetan hasiera mailan dauden ikasleen portzentajea jaisteko (HAMAIKA ESKU Programa). Eusko Jaurlaritzak udalekin lankidetzan aritzea hezkuntza-ekitatea eta bizikidetza sustatu. Osabide Hezkuntzarako Partzuergo erakunde desberdinen artean, gizarte-desabantailan dauden ikasleei (gutxiengo etnikoak, immigranteen kolektiboak, eta zailtasun sozioekonomiko larriak dituzten familietakoak) hezkuntzarako sarbidea, iraunkortasuna eta sustapena bermatu.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

9.3. Ekimenak eta proiektuak, pertsona guztien interes kolektiboen, sozialen, ekonomikoen eta prestakuntzako alde lan egingo dutenak, solidaritatearen, askatasunaren, ekitatearen eta duintasunaren printzipioen barruan, kultura desberdinekiko errespetua, jasangarritasuna eta gizarte-justizia oinarritzat hartuta: Bizikasi ekimena ikastetxeak bizikidetza positiboko eta zero tolerantziako leku seguruak izaten laguntzeko jazarpen-egoera posibleen aurrean, irabazi asmorik ez duten erakundeei laguntzea, eskola-eremuan, ikasle ijitoei zuzendutako hezkuntza-jarduerak garatzeko, dibertsitateari erantzuteko programak eskola-orduetatik kanpo.

9.4. Politikak eta jarduerak garatzea pertsonen bizi-kalitatea, herritartasunarekiko konpromisoa eta demokrazia solidario eta partaidetzazko baten balioak bultzatuko dituztenak: Hezkuntza Premia Bereziei (EPB) eta (NEE) eta Hezkuntza Berariaz Sendotzeko Proiektuei (HBSP) modu integral batean heldu. Irabazi asmorik ez duten erakundeei lagundu hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleen inklusioa eta partaidetza sustatuko duten jarduerak garatzen, eskolaz kanpoko jardueretan, kirol eta aisiakoan. Programa terapeutikoak/hezigarriak garatu, transexualitate-egoeran dauden pertsonen laguntza integrala eman.

9.5. Eskolan eleaniztasuna bultzatzea: ikastetxeei laguntzea eskola-eremuan hizkuntza-proiektuak eta euskalduntzekoak garatzeko. Euskarazko material didaktiko digitala ekoizteko laguntza, euskarazko ikastaroak IRALE programako irakasleei. Irakasleen prestakuntza atzerriko hizkuntzan, hizkuntzak ikasteko bekak, hizkuntza-murgilketarako egonaldiak.

9.6. Kualifikazio eta birziklatze profesionala sustatzea, enprekin, unibertsitate-zentroekin eta lanbide-heziketakoekin etengabe lankidetzan arituz, prestakuntza duala eta enpresetako eta erakundeetako praktikak bultzatuz.

9.7. Euskal unibertsitateen, administrazio publikoen, enpresen eta Euskadiko beste eragile ekonomiko eta sozialen arteko harremanak bultzatzea prestakuntzan eta ezagutzaren transferentzian, Unibertsitatea-Enpresa Estrategia bultzatu. Bikaintasun Campusarekin lankidetzan aritu Akitania-Euskadi-Nafarroa Euroeskualdearen esparruan. Lehenengo Unibertsitate + Enpresa Ikasgela martxan jartzea AICekin (Automotive Intelligent Center) adostua, Euskampus agregazio-eremua sustatzea Euskal Unibertsitate Sistemaren jarduerak hedatzeko eragile sozioekonomikoekin, eta Euskadiren nazioarteko proiektua sustatuko duten ikerketa-proiektu bereziak babestea.

10. HELMUGA**Hezkuntza-azpiegiturak eraikitzea eta egokitzea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- Hezkuntza Azpiegiturak Hobetzeko Euskal Plana 2019–2023.
- Hezkuntza Zerbitzuaren Plan Estrategikoa, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

10.1. Hezkuntza-azpiegitura berriak ematea eta daudenak zabaltzea (lehen eta bigarren hezkuntza eta Lanbide Heziketa) Azpiegiturak Hobetzeko Planaren esparruan. Itunpeko ikastetxeen sarean inbertsioak finantzatzea.

10.2. Azpiegiturarako sarbidea hobetzea, hezkuntza-sistemaren kalitatean aurrerapausoak ematen laguntzeko.

10.3. Eusko Jaurlaritzaren eta udalen arteko lankidetzaren mekanismoak indartzea. Erakunde arteko beste lankidetzaren tresna batzuetan aurrerapausoak ematea premiak detektatzeko eta baliabideak optimizatzeko: jabetzako eraikinetan obrak egiteko diren gastuak finantzatzea, Haur-eskolen kopurua gehitzea.

10.4. Azpiegiturak modernizatzea, komunikazioak, oztoporik gabek eta seguruak, ahalbidetzeko aukera emango dutenak baliabide digitalei etekin handiagoa eta hobea ateratzeko, esparru-akordioa Euskadiko ikastetxeak material informatiko desberdinez hornitzeko, haiek instalatzeko eta/edo konfiguratzeko. Konektibitatea hobetu, azken belaunaldiko WIFI zerbitzu berriak ezarri eta hedatu, PREMIA azpiegitura modernizatu, telefono-lineen migrazioa IP Telefoniara.

10.5. Sarean ikasteko komunitate birtual baten eraikuntzan aurrerapausoak ematea ikastetxeetan: web semantikoa diseinatzea; IKASGUNEA hezkuntza-ataria diseinatzea eta ezartzea irakasleen, ikasleen eta familien arteko elkargunea izan dadin; ikasleek erabiltzeko izango diren gailu digitalen erosketa finantzatzea; ukipen-monitoreak erostea ikasgela-sistema digitala erabili ahal izateko derrigorrezko eta derrigorrezkoaren ondoko hezkuntza publikoaren maila guztietan.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

araba álava
foru aldundia diputación foral

5. HELBURUA

Genero-berdintasuna lortzea eta emakume nahiz neska guztiak ahalduntzea

4

HELMUGAK

15

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

17

EKINTZAK

11. helmuga:

Balioen aldaketa sustatzea emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasuna lortzeko.

12. helmuga:

Erantzunkidetasuna sustatzea.

13. helmuga:

Emakumeen eta nesken aurkako indarkeria errotik eraztea.

14. helmuga:

Lan-eremuan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzea.

11. HELMUGA

Balioen aldaketa sustatzea emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasuna lortzeko.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VII. Euskal Plana.
- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako IV. Foru Plana, Arabako Foru Aldundia.
- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Foru Plana, Bizkaiko Foru Aldundia.
- 2/2015 Foru Araua emakumeen eta gizonen berdintasunerako Gipuzkoan.
- Berdintasunerako II. Foru Plana 2012-2019, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Udal Planak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako.
- Ordenantza emakumeen eta gizonen berdintasunerako, Bilboko Udala.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

EKINTZAK

11.1. Udal gobernu-ereduan berdintasuna ezartzea, zainketen ekonomia feminista, ahalduntze feminista eta indarkeria matxistarik gabeko hiria.

11.2. Udal plangintzan genero-ikuspegia txertatzea, genero-ikuspegia duten aurrekontuak, emakumearen gaitasunen ikuspegiari lotutako prozesuak gai hauetan: autonomia ekonomikoa, segurtasuna, ordezkaritza soziala eta politikoa, kontziliazioa eta erantzunkidetasuna.

11.3. Kanpainak martxan jartzea herritarrak kontzientziatzeko eta berdintasun-politikak sustatzeko. Emakumeen Etxea sustatzea.

11.4. Gizartearen eta politikaren arloetan emakumeen partaidetza sustatzea ahalduntze-prozesuen bitartez.

11.5. Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Lurralde Sarea Bizkaian martxan jartzea, Bizkaiko Foru Aldundiaren, udalerrien eta udalerriaz gaindiko beste erakunde batzuen arteko koordinazio-gunea izango dena.

12. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Erantzunkidetasuna
sustatzea.**

- Euskal Ituna Familien eta Hurren alde.
- Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022.
- I. Foru Plana kontziliazio erantzunkiderako Gipuzkoan.
- Haur eta Nerabeentzako Gasteizko II. Udal Plana 2018-2022.
- Udal programa gurasotasun positiborako 2018-2022, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

- 12.1.** Hurbileko sareak sortzea gizarte-babeserako.
- 12.2.** Etxean eta familian erantzunkidetasun partekatua sustatzeko ekintzak.
- 12.3.** Denbora sarea bultzatzea denboraren erabilera berriak sustatzeko, denboraren kudeaketa hobeko bat eta kontziliazioa (lanekoa, familiakoa, pertsonala) errazteko konpromisoa hartua duten enpresen eta erakundeen lankidetzak publiko/pribaturako espazio gisa.

**MAILA ANITZEKO
GOBERNANTZA****Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

13. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Emakumeen eta nesken aurkako indarkeria erotik erauztea.**

- Legea, emakumeen eta gizonen berdintasunerako 4/2005 Legea aldatzen duena, emakumeen aurkako indarkeria matxistaren aurrean prebentzioa eta erantzuna sendotzearen.
- Aurre! I. Foru Plana emakumeen aurkako indarkeriari aurre egiteko Gipuzkoan.

EKINTZAK

13.1. Genero-indarkeriaren biktimei, haien seme-alabei eta haien kargu dauden pertsoneri laguntzeko programak garatzea, informazioa eta orientazioa, larrialdi-egoeretan laguntzea, gizarte-laguntza espezializatua premiazkoak ez diren egoeretan, harrera udal pisuetan, haurrak babesteko baliabideak genero-indarkeriaren kasuetan (Onarpen programa; Aurre! plana).

13.2. Prebentzio-ekintzen programa bat sortzea eta Biktimei Laguntzeko Ertzaintzako Zuzendaritzarekin koordinatzea.

13.3. Hezkuntza- eta kontzientziazio-kanpainak tratu txarrari eta genero-indarkeriari buruz.

13.4. Zerbitzu espezializatua etxeko edo sexuagatiko indarkeriaren biktima diren emakumei informatzeko eta laguntzeko – BLZ.

13.5. Interbentzio goiztiarreko programak garatzea, ebidentzian oinarrituak, babesik gabe dauden familiei eta adingabeei laguntzeko erabiltzen direnak (Incredible Years, Safe Care eta AVI programak).

13.6. Genero-ikuspegia adingabeekiko interbentzioan txertatzea, nerabeekiko bereziki. Indarkeria matxistari lotutako egoerei erantzuteko programa, gazteei eta nerabeei zuzendua.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

14. HELMUGA**Lan-eremuan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzea.****MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA****Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VII. Plana.
- Estrategia eta Ekintza Plan Eragilea Euskadin soldata-arrakala murrizteko.
- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako IV. Foru Plana, Arabako Foru Aldundia.
- 2/2015 Foru Araua emakumeen eta gizonen berdintasunerako Gipuzkoan.
- Berdintasunerako II. Foru Plana 2012-2019, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Udal Planak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako.

EKINTZAK

14.1. Soldata-arrakala murrizteko neurriak.

14.2. Enpresetan berdintasuna eta kontziliazioa sustatzen duten proiektuak garatzea. Concilia 30 programa garatzea: jarduera ekonomikoaren sektore guztietako 30 euskal enpresari (10 enpresa lurralde historiko bakoitzeko) aholkularitza ematea kontziliazio-neurrien ezarpena lantzeko.

14.3. Desberdintasun ekonomikoen azterlanak egitea. Erradiografia sektoriala eta kontziliazio enpresariala. Kontziliazio-jardunbideen mapak.

14.4. Erantzunkidetasunari eta kontziliazioari lotutako diru-laguntzak, pizgarri fiskalak eta neurri eraginkorrak hobetzea, bai lanaren eremuan bai herritarren eremuan.

6. HELBURUA

Uraren eskuragarritasuna eta kudeaketa jasangarria nahiz guztiontzako saneamendua bermatzea

1

HELMUGAK

15. helmuga:

Uraren politika bat bultzatzea, bere kalitatea bermatuko duena.

5

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

6

EKINTZAK

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

15. HELMUGA

Uraren politika bat bultzatzea, bere kalitatea bermatuko duena.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

araba álava
foru aldundia diputación foral

Bizkaia
foru aldundia diputación foral

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

B
Bilbao
UDALA AYUNTAMIENTO

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Uholde Arriskua Kudeatzeko Euskal Plana 2021.
- Euskadiko Plan Hidrologikoa 2021.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018–2030.
- Hiri Hondakinak Kudeatzeko III. Plan Integrala, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Futura Plana. Uraren kudeaketa eraginkorra, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

15.1. Uraren kalitatea hobetzea, ur-kontsumoa kudeatzea eta kontrolatzea alferrik ez galtzeko eta kutsadurari aurka egiteko. Gizabidez jokatzeko kanpainak egitea.

15.2. Uraren ziklo osoa kudeatzea.

15.3. Lankidetzak-ekintzak ur-politikan hirugarren herrialdeekin.

15.4. Uraren hornikuntza, saneamendu eta arazketarako azpiegitura hidraulikoetan jardutea.

15.5. Ur-partzuergoekin koordinatzea udalerrietan ur-sarearen hornidura egokia izateko.

15.6. Landa-eremuetan hornikuntza- eta saneamendu-sareen berrikuntzan jardutea.

7. HELBURUA

Energia eskuragarria,
fidagarria, jasangarria eta
moderno bermatzea
guztiontzat

1

HELMUGAK

16. helmuga:

Energiaren arloan politika lehiakorra eta jasangarria sustatzea.

11

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

3

ERINTZAK

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

16. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Energiaren arloan politika lehiakorra eta jasangarria sustatzea.

- Euskadiko Energia Estrategia 2030.
- Sektore publikoan Jasangarritasun Energetikoan Jarduteko Plan Orokorra.
- Euskadiko Mugikortasun Iraunkorraren Legea.
- EAEko Jasangarritasun Energetikoari buruzko Legea.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018-2030.
- Bilboko Hiri Mugikortasun Jasangarriaren Plana.
- Donostia/San Sebastián Smart City Plana.
- Energia Jasangarrirako Ekintza Plana 2012-2020, Donostiako Udala.
- Vitoria-Gasteiz Smart Green City Plana.
- Hiri Azpiegitura Berdearen Plana, Vitoria-Gasteizko Udala.
- Gasteizko baso-biomasaren energia aprobetxatzeko oinarriak.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

EKINTZAK

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

16.1. Garraioan gasolioa ezabatzea, garraioaren (lurrekoa eta itsasokoa) gasifikazioa eta ibilgailu elektrikoaren erabilera bultzatuz.

16.2. Aurrezpen eta efizientzia energetikorako proiektuak garatzea: efizientzia energetikoa eta energia berriztagarriaren erabilera sustatzea instalazioetan eta eraikinetan, udalei diru-laguntzak ematea energia berriztagarriak ezartzeko eta aurrezpen eta efizientzia energetikoan aurrera egiteko. Energiaren ikuspegitik efizienteak diren komunitateen proiektuak garatzea; garraioa; argiteria publikoa; hirugarren sektorea eta sektore industrialia. Smart ezarpen-proiektu pilotuak garatzea (efizientzia energetikoa, hiri-mugikortasun jasangarria eta azpiegitura integratuak), besteak beste, Replicate proiektua eta Smart Kalea proiektua.

16.3. Egoera kalteberan dauden etxeetan efizientzia energetikoaren hobekuntza bultzatzea. Garrantzizko informazioa lortzea, sistematizatua eta eguneratua, pobrezia energetikoaren arazoari buruz (Pobrezia Energetikoaren Behatokia Gipuzkoan). Programak garatzea energia-kontsumoa murriztea bultzatzeko, bereziki energia elektrikoarena, etxeetara, saltokietara eta enpresa txikietara zuzendutako tresnen bitartez, kalteberatasun eta pobrezia energetikoa prebenitu eta gutxitzearen (Gipuzkoa Argitu).

8. HELBURUA

Guztiontzako hazkunde ekonomiko jarraitua, inklusiboa eta jasangarria, osoko enplegu produktiboa eta lan duina sustatzea

3

HELMUGAK

17. helmuga:

Enplegu inklusiboa eta kalitatekoa sustatzea.

13

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

18. helmuga:

Gazteen laneratzea sustatzea eta ekintzaitza babestea.

14

EKINTZAK

19. helmuga:

Enpresen gizarte-erantzukizuna bultzatzea eta gizarte-ekonomiako enpresak sustatzea.

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

17. HELMUGA

Enplegu inklusiboa eta kalitatekoa sustatzea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskal Enplegu Publikoaren Lege Proiektua.
- EAEko Enpleguaren eta Suspertze Ekonomikoaren aldeko Esparru Programa.
- Ekintzaitzako Erakunde arteko Plana 2020.
- Laneko Osasun eta Segurtasunerako Euskal Estrategia 2015-2020.
- Euskadiko Enplegu Plan Estrategikoa 2017-2020.
- Enplegu Plan Berezia, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Ezkerralde-Meatzaldeari eta Enkarterri Laguntzeko Plan Estrategikoak, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Elkar-EKIN Plana, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Enplegu Plana, Bilboko Udala.
- Bilbo Gazte Plana, Bilboko Udala.
- Donostia UP Plana, Donostiako Udala.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

EKINTZAK

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

17.1. Enpleguaren gainean zuzenean jarduteko eta pertsonen enplegarritasuna hobetzeko planak eta programak garatzea.

17.2. Enplegurako sarbidean zailtasun handiena duten pertsonen kontratazioa sustatzea, besteak beste: luzaroko langabeak, gazteak, emakumeak (genero-berdintasunerako programa lan-merkatuan sartzeko), 45 urtetik gorakoak (Donostia UP: 45 urtetik gorakoak lan-merkatuan sartzeko programa, merkataritzaren eta ostalaritzaren sektoreetarako laguntzekin).

17.3. Laneko eskubideak babestea eta arriskurik gabeko lan-ingurune bat sustatzea langile guztientzat.

17.4. Kontratu publikoetan klausulak garatzen dituen instrukzioa egokitzea, gizartearen, ingurumenaren, etikaren, lanaren, hizkuntzaren eta berdintasunaren arloetan.

18. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Gazteen laneratzea sustatzea eta ekintzailatza babestea.**

- Ekintzailatzako Erakunde arteko Plana 2020.
- Eusko Jaurlaritzako IV. Gazte Plana 2018-2021.
- Enplegu Plana, Bilboko Udala.
- Donostia UP Plana, Donostiako Udala.

EKINTZAK

18.1. Integrazio Programak gazte langabe kualifikatuen lan-merkatura egokitua sektore sortu berrietan eta estrategikoetan (Donostia GazteEkin Programa).

18.2. Enpresak eta ekintzailatzako jarduera sustatzea ekintzailatza-programen bitartez: negozio-ideia berriak garatzen laguntzea, proiektuak definitu eta zehazteko aholkularitza emanez (Txekin Programa). Emakume ekintzaileei laguntzea edozein jarduera-motan emakumeek enpresak sortzeko prozesua indartzearen.

18.3. Talentuaren Itzulera eta Talentu Berritzailea Programak (Gipuzkoa Talent eta Bizkaia Talent) eta nazioarteko mugikortasun-programak (Connecting Talent Donostia Innovation Campus).

18.4. Prestakuntza-fasean gazteen gaitasunen eta berrikuntzaren garapena sustatzera bideratutako ekimenak, ikastetxeetan, Lanbide Heziketako zentroetan edo Unibertsitateetan.

18.5. Enpresa eraginkorrek eta efizienteak, enplegu-sortzaileak eta lehiakorrek, bultzatzera bideratutako neurriak, intraekintzailatzaren eta enpresa berrien sorkuntzaren eta garapenaren bitartez. Enpresa-proiektu berrietan laguntzea ekintzailatza korporatiboaren bitartez.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

19. HELMUGA

Enpresen gizarte-erantzukizuna bultzatzea eta gizarte-ekonomiako enpresak sustatzea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskadiko Kooperatiben Legea.

EKINTZAK

19.1. Enpresan pertsonen parte-hartzea areagotzea, estrategia definitzeko eta/edo antolamenduaren berrikuntzaren edo berrikuntza sistematikoaren prozesuen bitartez.

19.2. Enpresaren Gizarte Erantzukizuna sustatzea enpresaren lehia hobetzeko.

19.3. Gizarte Ekonomiaren alde apustu egitea kooperatibismoaren nazioarteko erreferente gisa.

19.4. Gizarte-ekonomiako enpresen sektorea irmotzea, bere balioak eta printzipioak hedatuz eta hazkunde ekonomikoaren eta sozialaren alde egiten duen lana balioan jarritz.

19.5. Enpresetako langileen gizarte-elkarrizketa eta parte-hartzea sustatzea, baita langile autonomoen arteko lankidetzaren ere (Gizarte Elkarrizketako Mahaia).

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

9. HELBURUA

Azpiegitura erresilienteak eraikitzea, industrializazio inklusibo eta jasangarria bultzatzea eta berrikuntza sustatzea

5

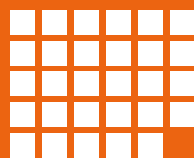
HELMUGAK

11

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

29

EKINTZAK

20. helmuga:

Garraio jasangarria eta multimodala sustatzea.

21. helmuga:

Berrikuntzaren, ikerketaren eta teknologiaren alde apustu egitea.

22. helmuga:

ETEEi laguntzea.

23. helmuga:

Proiektu industrial estrategikoak sustatzea.

24. helmuga:

Berrikuntza ez teknologikoa eta enpresa-kudeaketa aurreratua garatzea.

20. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Garraio jasangarria eta multimodala sustatzea.

- Euskadiko Garraio Jasangarriaren Gida Plana.
- Udal Irisgarritasun Planak.
- Hiri Mugikortasun Jasangarrirako Udal Planak.
- Bizkaiko eskualde guztietan errepideak hobetzeko Plana - Bidesarea II.
- Donostiako Mugikortasun Bertikalaren Plan Gidaria.
- Gasteizko Landa Eremuko Irisgarritasun Plana 2018-2021.

EKINTZAK

20.1. Euskadiko trenbideko garraioa eta plataforma logistikoak hobetzea nodo logistiko gisa, eta euskal Y amaitzea.

20.2. Konektibitate eraginkorra (trena/autobusa/metroa) eta garraio publiko multimodalaren erabilera bultzatuko duten jarduerak: tarifa-sistema bateratu bat ezartzea, autobus, bizikleta, tren eta abarren bidez mugikortasun-eredu integral eta jasangarri bat sustatzeko (Muği Txartela); geltoki intermodalak diseinatzea eta exekutatzeko, Loiolako Erriberetakoa, besteak beste.

20.3. Hobekuntzak egitea garraio publikoaren kudeaketan eta plangintzan. Mugikortasun-jarduera metropolitarrak jasangarrien plangintza eta koordinazioa bultzatzea, hiri/hiriarteko garraio kolektiboa.

20.4. Hiri-mugikortasuneko plan jasangarriak lantzea, indarrean dauden planen ordeztasun hiriak klimarekin hartua duten konpromisoak betetzera bideratutako beste batzuk ezarrita.

20.5. Garraio publiko kolektiboaren kalitatea hobetzea, trenbideen testuinguru berria aprobetxatuz (Donostialdea topoa – AHT garatzea, bide-baldintza berriak...)

20.6. Garraio-zerbitzu publikoak hobetzea populazio-dentsitate txikiko landa-eremuetan.

20.7. Garraio publikoaren elektrifikazio progresiboaren alde apustu egitea. Flotak berritzea autobus ekologikoekin, eta flota elektriko baten sorkuntza progresiboa bultzatzea, ingurumenarekiko jasangarria.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

21. HELMUGA

Berrikuntzaren, ikerketaren eta teknologiaren alde apustu egitea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskadiren Industrializazio Plana 2017-2020 "Basque Industry 4.0."

EKINTZAK

21.1. Euskadik nodo gisa jardutea Fabrikazio Aurreratuaren Europako Partzuergoan. (Nazioarteko Partzuergoak herrialde desberdinetako 50 eragile biltzen ditu eta haien artean daude Teknalia, IK4, Aernova, Mondragon Taldea eta ITP).

21.2. ZIUR sortzea (Zibersegurtasun Industrialeko Zentroa) industriaren zibersegurtasuna bultzatzeko, eta horretarako I+G+b laborategi bat ezartzea enpresei zerbitzu emateko eta Euskadi European erreferente bihurtzeko industriaren eremuko EIKTen aplikazioan.

21.3. Programak garatzea Start Up-ak eta enpresa-proiektu berritzaileak bultzatzeko (Ekin programa, DonostialNN programa (bono teknologikoak)).

21.4. Lankidetza publiko/pribaturako ekimenak bultzatzea elektromugikortasunaren eremuan. Gipuzkoako Elektromugikortasun Zentroa, mugikortasun elektrikoaren eta energia metatzearen arloko proiektua (MUBIL).

21.5. Berrikuntza-proiektuak garatzea Gipuzkoako Gastronomia Digitalaren Berrikuntza Laborategiaren esparruan (LABe).

21.6. 42 Bizkaia campusa irekitzea. Konpetentzia digitaletan gaitzeko programa.

21.7. Energy Intelligence Center (EIC) martxan jartzea Oil & Gas-en eremuan.

21.8. Bizkaia energiaren arloan nazioarteko lehia-polo gisa kokatzea EIC Energy Intelligence Centre-ren bitartez: energia elektrikoa garraiatzeko eta banatzeko sareetan espezializatutako ezagutza-zentroa.

21.9. Ekintzaitzako Nazioarteko Zentro bat (Biscay Startup Bay) irekitzea eta Invest in Biscay zerbitzua martxan jartzea, Bizkaia nazioarteko ekintzaitza-nodoekin konektatzea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

22. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****ETEEi laguntzea**

- Euskadiren Industrializazio Plana 2017-2020 "Basque Industry 4.0."
- Donostia UP Plana, Donostiako Udala.

EKINTZAK

22.1. ETEEi laguntzea, oinarri teknologikoa dutenak eta/edo berritzaileak. Zailtasun-egoeran dauden enpresak berregituratzea Gauzatu Industria eta Bideratu programen bitartez.

22.2. Enpresen lehiaren eraldaketa sustatzea, Fabrikazio Aurreratuko teknologiak eta Industria 4.0 eredu bultzatuta.

22.3. Nerbioi itsasadarraren Ezkerraldeko Eremuak eta Oiarzualdea bultzatzea, baita beste udalerrri batzuk ere, Euskal Autonomia Erkidegoko urteko batez besteko % 20tik gorako langabezia-tasa dutenak, lehia hobetzeko eta ekonomia garatzeko inbertsio produktiboa egiten duten enpresei lagunduz (Indartu Programa).

22.4. Eskualdeetan jarduera ekonomikoaren sustapena bultzatzea (Bizkaia Orekan Sakonduz).

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

23. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Proiektu industrial estrategikoak sustatzea.

- Renove Programa EAEko Poligono Industrialetan.

EKINTZAK

23.1. Zentro teknologikoen agenda teknologiko/zientifikoa antolatzea eta zerbitzu komunak oinarri industrialak duten zentro guztietara zentralizatzea.

23.2. Basque Research and Technology Alliance (BRTA) sortzea Euskadiko erronka teknologikoei eta industrialei erantzuteko eta bere nazioarteko posizionamendua hobetzea.

23.3. Eskuzaitzetako Poligono Industrialak Urbanizatzea (elektromugikortasuneko industrien ikerketa- eta garapen-polo bat, klima-aldaketako zentroa... bultzatzea)

23.4. Ezkerraldea-Meatzaldeako Parke Teknologikoaren eraikuntza.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

24. HELMUGA

Berrikuntza ez teknologikoa eta enpresa-kudeaketa aurreratua garatzea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Espezializazio Adimentsuko Estrategia “RIS 3 Euskadi”.
- Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako Plana Euskadi 2020.

EKINTZAK

24.1. Berrikuntzako proiektuak garatzea, aitzindari izatea fabrikazio aurreratuan eta industrian zerbitzu aurreratuak txertatzea RIS3 Euskadiren esparruan.

24.2. Eusko Jaurlaritzako eta hiru foru aldundietako Innobideak-Kudeabide Programa euskal enpresen lehiaren hobekuntza bultzatzeko Kudeaketa Aurreratuko metodologiak, tresnak eta printzipioak aplikatzen eta ezartzen lagunduz, hasierako kontraste baten eta proiektu pilotuen eta/edo irmotze-proiektuen garapenaren bitartez.

24.3. Banda zabalaren sarea poligono industrialetara hedatzeko estrategia Eusko Jaurlaritzaren eta hiru foru aldundien artean.

24.4. Poligono industrialetako enpresa txikiak kudeatzeko metodologiaren modernizazio-programak.

24.5. Merkataritza Akademia Bizkaiko merkataritza sektorea berpizteko.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

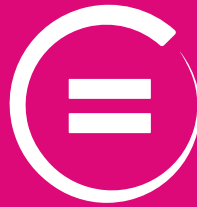
Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

10. HELBURUA

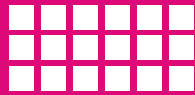
Herrialde bakoitzaren barneko eta herrialdeen arteko desberdintasunak murriztea

5

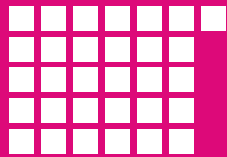
HELMUGAK

18

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

31

EKINTZAK

25. helmuga:

Zahartze aktiboa eta belaunaldien arteko solidaritatea sustatzea.

26. helmuga:

Osasun-zerbitzuen eta gizarte-zerbitzuen arteko harreman estua irmotzea.

27. helmuga:

Hirugarren gizarte-sektoreari laguntzea.

28. helmuga:

Euskal gizartean boluntarioen lana bultzatzea.

29. helmuga:

Dibertsitatearen eta solidaritatearen kudeaketa positiboa bizikidetzari eta giza eskubideei lotuta sortzen ari diren erronken aurrean (immigrazioa, errefuxiatuak, erlijio-dibertsitatea...).

25. HELMUGA

Zahartze aktiboa eta belaunaldien arteko solidaritatea sustatzea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Zahartze Aktiborako Euskal Estrategia 2015-2020.
- Adinekoekiko Hiri Lagunkoia Udal Planak.

EKINTZAK

25.1. Informazio-kanpainak, detekzioa eta laguntza bakardade-arazoak dituzten adinekoek dagokienez.

25.2. Hondakinak murriztearen, berrerabiltzearen eta birziklatzearen arloan sentsibilizatzeko eta hezteko prestakuntza-saioak adinekoentzat.

25.3. Etxebizitzak trukatzeko poltsak mugikortasun-arazoak dituzten pertsonentzat, eta etxebizitza-programa batera edo modu partekatu batean bizitzeko bakardade-egoeran dauden pertsonentzat.

25.4. Zahar Etxeak egokitzea irisgarritasuna bermatzeko eta diru-laguntza bereziak igogailuak instalatzeko.

25.5. Ekintza komunitarioko programak eta ekimenak garatzea, bizi-itxaropena handitzea sustatu eta aukerak eskainiko dituztenak adingabeak fisikoki aktibo egon ahal izateko.

25.6. Euskadi Lagunkoia Sustraietatik Programa eta "Piztu zure Auzoa" Programa adinekoen eta orokorrean herritarren partaidetza sustatzeko, Euskadiko udalerrietako auzoak eta inguruneak hobetze aldera.

25.7. Gizarte eta kultur zentroetan adinekoentzako zerbitzuak eta programak garatzea haien partaidetza sustatzeko, besteak beste, Adinekoentzako Zentro Soziokulturalen Sarea Gasteizen.

25.8. Erreferentziazko azpiegitura berriak eraikitzea adinekoentzako arretan bikaintasuna helburutzat hartuta (Gipuzkoako Adinberri erreferentziazko zentroa; NIC, Nagusi Intelligence Center).

25.9. Adineko pertsonen eta gazteen arteko belaunaldiarteko bizikidetzaren mesedetuko duen zentro berritzaile baten eraketa Getxon.

26. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Osasun-zerbitzuen eta gizarte-zerbitzuen arteko harreman estua irmotzea.**

- Euskadiko Arreta Soziosanitarioaren Lehentasun Estrategikoak 2017-2020.
- Zaintzaileen Estatutua lurralde osorako, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Bay of Biscay, Bay of Care - Zaintzen Lurraldea, Bizkaiko Foru Aldundia.

EKINTZAK

26.1. Osasun-zerbitzuen eta gizarte-zerbitzuen arteko harreman estuagoa lortzea, pertsonak zaintzeko zerbitzu publikoa optimizatzearen. Sustapen-programa berriak ezartzea gizarte-zerbitzuen eta osasun-zerbitzuen sarearekin (osasun mentala, immigrazioa...).

26.2. Teleasistentzia-zerbitzua eta etxean bertan egoteko laguntza (betiON, EtxeTIC) bakarrik bizi diren adinekoentzat, edo mendekotasun- edo kalteberatasun-egoeran daudentzat, betiere gizarte-zerbitzuek aintzatetsita.

26.3. Zaintzaileen arreta hobetzeko laguntza-programak eta -zerbitzuak, zainketako eta autozainketako ezagutzak, jarrerak eta trebetasunak eskuratu ditzaten ("Etxean zaintzen ikasten" programa pilotua etxeetara joaten diren prestatzaileen bidez, Vitoria-Gasteizko Udala).

26.4. Proiektu esperimentalak garatzea arreta soziosanitariorako: Etxean bizi, OK etxean, Etxean zaintzen ikasten.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

27. HELMUGA**Hirugarren gizarte-
sektoreari laguntzea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- Euskadiko Hirugarren Gizarte Sektorearen Sustapen Estrategia 2018-2020.

EKINTZAK

27.1. Eusko Jaurlaritzaren eta herritarren ekimenaren arteko elkarrizketa bultzatzea eta sustatzea, gobernantzaren ikuspegitik, politika publikoen diseinuan eta exekuzioan eragina izango duten akordioak eraikitzearen.

27.2. Hirugarren Sektoreari, bere plataforma eta sareei laguntza ematea eta indartzea, dimentsio kooperatiboa sustatzea Sareen Sarearen bitartez.

27.3. Hirugarren Sektorea indartzea, Bizkaiko Hirugarren Gizarte Sektorearen Behatokiko ekintzen bitartez.

27.4. Erakunde arteko lan-mahaiak lurraldean gizarte-zerbitzuen sare integratu eta partekatu bat batera eraikitzea sustatuko duen lan-eredu gisa, gizarte-ehuna eta kohesio soziala sendotuz (Gipuzkoako Gizarte Zerbitzuetako Erakunde arteko Mahaia).

**MAILA ANITZEKO
GOBERNANTZA**

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

araba álava
foru aldundia diputación foral

Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

**Gipuzkoako
Foru Aldundia**
Diputación Foral
de Gipuzkoa

28. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Euskal gizartearen boluntarioen lana bultzatzea.

- Boluntariotzaren Euskal Estrategia 2017-2020.
- Herritarren Parte Hartzerako Plana, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

28.1. Erakundeek eragile aktibo gisa parte hartzea lurralde defaboratuenean garapen demokratiko eta sozialerako lankidetzaren proiektuetan.

28.2. Etengabeko lankidetzaren Hirugarren Sektorearekin, boluntarioen lana eta familiek betetzen duten zeregina aitortuz.

28.3. Jokabide eta balio etikoak bultzatuko dituzten ekintzak burutzea hiri hezitzaile, ireki eta dibertigarri bat lortzeko.

28.4. Gazteak hegoaldeko herrialdeetako lankidetzaren ekintzetan sentsibilizatzea eta solidaritate-kultura bat sustatzea herrien eta kulturen artean Gazteak Lankidetzaren Programaren barruan.

28.5. BHERRIA hausnarketarako eta ikaskuntzarako elkargune gisa sustatzea, herritarren partaidetzaren eta gizarte-ekintzaren oraingo esperientzietatik.

28.6. Herritarren eta auzotarren arteko solidaritate-sareak sustatzea (Bizilagun Sarea).

28.7. Bizkaia Gara sortzea eta sustatzea: boluntarioen sare zibil bat, lagundu nahi duten eta laguntza behar duten pertsonen arteko elkargunea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

29. HELMUGA

Dibertsitatearen eta solidaritatearen kudeaketa positiboa bizikidetzari eta giza eskubideei lotuta sortzen ari diren erronken aurrean (immigrazioa, errefuxiatuak, erlijio-dibertsitatea...).

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Bizikidetzeta eta Giza Eskubideen Euskal Plana.
- EAEko Herritartasunaren, Kulturartekotasunaren eta Immigrazioaren esparruan jarduteko V. Plana 2018–2020.
- Arabako Foru Aldundiaren Elkartasun eta Lankidetzeta Politiken Esparru Agiria, ESKUTIK MUNDURA.
- Aniztasunean elkar bizitzeko foru estrategia berria, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Aniztasuneko Bizikidetzeta Plana, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Herritarrei eta Aniztasunari buruzko II. Udal Plana, Bilboko Udala.
- Garapenerako Lankidetzarako III. Plan Zuzentzailea 2016–2020, Bilboko Udala.
- Lankidetzako eta Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzako Plan Zuzendaria 2017–2019, Donostiako Udala.
- Herritarrei eta Aniztasunari buruzko Udal Plana, Vitoria-Gasteizko Udala.
- Garapenerako Lankidetzarako Plan Zuzentzailea 2016–2019, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

29.1. Erakunde arteko koordinazioa baliabideak eta programak eskaintzeko, balioetan, gizabidean, bizikidetzan, eta hizkuntzen, erlijioen eta kulturen arteko trukean hezten dutenak.

29.2. Kanpainak eta estrategiak dibertsitatea aintzatestera bideratuak, baita elkarrekintzarako, komunikaziorako eta kontakizun desberdinen ezagutzarako espazioak eta baliabideak sustatzera ere. Zurrumurruen aurkako estrategia: Zurrumurruen aurkako Euskal Sarea ZAS! Immigranteei, errefuxiatuei eta beste kultura batzuetakoei buruzko zurrumurruen aurka sentsibilizatzea eta esku hartzea, xenofobia eta diskriminazioa prebenitzeko.

29.3. Bilboko udalerriko aniztasun erlijiosoaren partaidetzarako Mahaiaren bitartez komunitate erlijiosoak hurbiltzea eta babestea.

29.4. Immigrazioaren aldeko eta arrazismoaren eta xenofobiaren aurkako Gizarte Ituna bultzatzea Migrazioaren aldeko Euskal Gizarte Itunaren Proposamena aurkeztuz.

29.5. Ikusgarritasuna ematea gizarte-erakundeei eta -eragileei immigrazioaren balioa aitortzeko eta berdintasuna eta ez diskriminazioa lortzeko.

29.6. Diskriminaziozko garrantzizko gertaerak biltzea eta halakoak sufritzen dituzten pertsonen laguntza eta babes juridikoa ematea Tratu Berdintasunerako eta Ez Diskriminaziorako Sarearen bitartez – Eraberean.

29.7. Trukeak eta prestakuntza migratutako komunitateen jatorrizko herrialdeetako gizarte-arloetako profesionalen eskutik, problematikari modu egokiago batean heltzeko.

11. HELBURUA

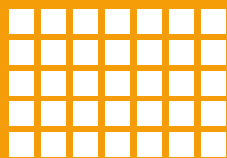
Hiriak eta giza kokaguneak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta jasangarriak izatea lortzea

6

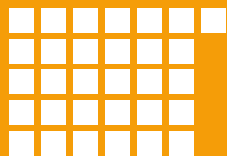
HELMUGAK

35

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

31

EKINTZAK

30. helmuga:

Lurralde-estrategia jasangarri, sozial, adimentsu, orekatu eta partaidetzazko bat sustatzea.

31. helmuga:

Hirietako birgaitzea, berroneratzea eta berrikuntza sustatzea.

32. helmuga:

Mugikortasun jasangarria indartzea.

33. helmuga:

Kultura eta ondare kulturala sustatzea eta dinamizatzea.

34. helmuga:

Hizkuntza-politikako beharrezko neurriak sustatzea euskararen erabilera eremu guztietan hedatzeko.

35. helmuga:

Larrialdien aurrean prebentzio- eta alerta-sistema eta herritarren autobabesa sustatzea.

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

30. HELMUGA

Lurralde-estrategia jasangarri, sozial, adimentsu, orekatu eta partaidetzazko bat sustatzea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak – LAG.
- Euskadiko Lurralde Plan Partzialak.
- Euskadiko Lurralde Plan Sektorialak.
- Bultzatu 2050 Euskadiko Hiri Agenda.
- 3/2015 Legea, ekainaren 18koa, EAeko Etxebizitzarena.
- Etxebizitzaren Gida Plana 2018-2020.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018-2030.
- Bilbo Metropolarreko Lurralde Plan Partziala (LPP), Bizkaiko Foru Aldundia.
- Ezkerralde-Meatzaldeari eta Enkarterri Laguntzeko Plan Estrategikoak, Bizkaiko Foru Aldundia.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

EKINTZAK

30.1. Araudia landu eta eguneratu dadin sustatzea, lurralde-antolamenduaren, paisaiaren, lurzorua, hirigintza eta berronratzearen arloetan: Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak; Lurralde Plan Partzialak eta Sektorialak; Hiri Antolamenduaren Plan Orokorrak berrikustea eta berriak lantzea.

30.2. Bultzatu 2050 Agenda ezartzea, ingurumenaren, teknologien, ekonomiaren eta gizartearen arloetan dauden erronkei erantzuteko politika estrategikoen bitartez.

30.3. Udalsarea 2030 Gida praktikoa aplikatzea udalerrietan Garapen Jasangarrirako Helburuak ezartzeko.

30.4. Etxebizitzarako eskubide subjektiboa garatzea.

30.5. Hiri-antolamenduaren planak EAeko Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialera egokitzea.

30.6. Udal plangintzetako erabakiak landa-nukleoaren premietara egokitzea.

30.7. Tokiko eragile desberdinak mobilizatzea elkarrekin batera identifikatzeko herri txikien erronka komunitararako soluzioak, zerbitzuei eta konektibitate fisikoari eta digitalari dagokienez (Herri Txiki Aukera Handi Programa).

31. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Hirietako birgaitzea,
berroneratzea eta
berrikuntza sustatzea.**

- Euskadiko Auzo Kalteberetako Interbentzio Plana.
- Epe Luzerako Interbentzio Estrategia EAeko Parke Eraikian.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018–2030.
- Tokiko Agenda 21eko Udal Ekintza Planak.
- Bilboko Hiri Antolamenduaren Plan Orokorra.
- Klima Aldaketari lotutako Estrategia – Klima 2050, Donostiako Udala.
- Donostia/San Sebastián Smart City Plana.
- Klima Aldaketara Egokitzeko Plana, Donostiako Udala.
- Vitoria–Gasteiz Smart Green City Plana.

EKINTZAK

31.1. Auzo kalteberen hiri-berroneratze integrala sustatzea.

31.2. Hiri-plangintzako estrategia jasangarriak eta Smart ekimenetako proiektuak bultzatzea (etxebizitzaren birgaitzea, elektromugikortasuna, Smart Building, District Heating, konektibitatea, Smart Lighting...).

31.3. Zaratari aurka egiteko laguntzen programa pilotua.

**MAILA ANITZEKO
GOBERNANTZA**

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

32. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Mugikortasun jasangarria indartzea.

- Euskadiko Garraio Jasangarriaren Gida Plana.
- Euskadiko Mugikortasun Jasangarriaren Lege Proiektua.
- EAEko Mugikortasun Elektrikoaren Plan Integrala 2018-2020.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018-2030.
- Arabako Lurralde Historikoko Bizikleta Bideen eta Ibilbide Berdeen Arloko Lurralde Plana.
- Hiri Mugikortasun Jasangarrirako Udal Planak.
- Donostiako Mugikortasun Bertikalaren Plan Gidaria.
- Hiri Mugikortasunean Bizikleta Bultzatzeko Plana, Donostiako Udala.
- Bizikletaren Gipuzkoako Estrategia 2014-2022.

EKINTZAK

- 32.1.** Mugikortasun motorduna murrizteko ekintzak: oinezkoentzako guneak zabaltzea oinezkoen mugikortasuna sustatzeko, trafikoa mantsotzeko ekintzak (20, 30 abiadurako eremuak).
- 32.2.** Erabilera publikoko bizikleten alokairu-zerbitzuak ezartzea.
- 32.3.** "Ederbidea" lankidetzaren proiektu mugakidea Gipuzkoaren, Nafarroaren eta Pirinio Atlantikoen artean bizikletaren mugikortasuna sustatzeko.
- 32.4.** Autobus elektrikoetako mugikortasuna eta bioerregaia bultzatzea, baita kutsatzaileak ez diren beste ibilgailu batzuk ere.
- 32.5.** Emisio eta zarata txikiko eremuetako proiektuen ezarpena aztertzea.
- 32.6.** Hiri arteko bidegorrien sare bat diseinatzea, ikastetxeak eta lantokiak konektatuko dituen udal bidegorriekin, bizikletaren erabilera bultzatzeko garraiobide jasangarri gisa.

MAILA ANITZETAKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

33. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK****Kultura eta ondare kulturala sustatzea eta dinamizatzea.**

- “Euskal Kultura Auzolanean” Plana.
- Kultur Ondarearen Euskal Legearen proiektua.
- Arabako Kulturaren Plan Estrategikoa 2017-2020.

EKINTZAK

33.1. 2020 horizontean kultura dinamizatzeko eta sustatzeko estrategia bat bultzatzea. Hiri-proiektuak eta proiektu berritzaileak definitzea eta martxan jartzea (kultura digitala, ibilbide kulturala, gazte programatzaileak).

33.2. Ondare kulturala eta gizartean duen eragina babesteko politiken hedadura zabaltzea. Proiektuen hautagaitzak lantzea, besteak beste, UNESCOren Gizadiaren Ondarea (Haizearen Orrazia).

33.3. Kulturaren eredu jasangarriago, partaidetzazkoago eta eraldatzaileago baterantz aurrera egitea. Emakume sortzaileen lana sustatzea.

33.4. Erreferentziazko espazio bat sortzea Bizkaiko labar-artearen altxorra partekatzeko.

33.5. Euskal Museoa, euskal kulturarako ataria, birmoldatzea eta modernizatzea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

34. HELMUGA

Hizkuntza-politikako beharrezko neurriak sustatzea euskararen erabilera eremu guztietan hedatzeko.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

araba álava
foru aldundia diputación foral

Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

B
Bilbao
UDALA
AYUNTAMIENTO

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskararen Agenda Estrategikoa 2017–2020.
- Euskara erabiltzeko V. Udal Plana, Bilboko Udala.
- Euskararen Plan Orokorra 2020–2024, Donostiako Udala (proiektuan).
- Euskararen Erabilera Normalizatzeko Plana, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

34.1. Euskara gizartean izaten ari den hazkundera irtotzea eta euskal hiztunen kopurua handitzea, familiak sentsibilizatuz haurren garapenean euskara jakiteak duen garrantziaz. Merkataritzan eta ostalaritzan euskararen erabilera sustatzea. Hizkuntza Berrikuntzarako Laborategi Kooperatiboa (IBILI). Euskararen erabilera eremu estrategikoetan bultzatzea (Bizkaian Euskara Bizia).

34.2. Euskararen erabilera aisian eta eremu funtzional ez formaletan hedatzea. Euskararen erabilera kiroleko eta aisiako eskolaz kanpoko jardueretan hedatzea.

34.3. Udal administrazioan euskara bultzatzeko ekintzak.

34.4. Euskararen erabilera hedatzea administrazio publikoetako komunikazio-kanal guztietan, hedabideetan, IKTetan, eta kulturaren sorkuntzan lagunduz.

34.5. Euskarazko ikus-entzunezko ekoizpena sustatzea, besteak beste, Euskarazko Ikus-entzunezko Sorkuntza Laborategia, 2deo... proiektuen bitartez.

35. HELMUGA

Larrialdien aurrean prebentzio- eta alerta-sistema eta herritarren autobabesa sustatzea.

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- EAEko Bide Segurtasunerako eta Mugikortasun seguru eta jasangarrirako Plan Estrategikoa 2015-2020.
- Larrialdietako Foru Planak.
- Larrialdietako Udal Planak.

EKINTZAK

35.1. Larrialdi-egoera posibleei erantzuteko beharrezko dispositiboak aztertzea eta planifikatzea. Proiektu teknologiko berriak txertatzea eta garatzea larrialdietako zerbitzuen interbentzioak hobetzeko eta beren kudeaketa errazteko.

35.2. Beharrezko zerbitzu, bitarteko eta baliabide guztiak koordinatzea udal plangintza-mailetan.

35.3. Lurraldeko arriskuen eta elementu kalteberen azterketa.

35.4. Larrialdiko plan guztiak (udaletakoak eta probintzietakoak) eguneratzea eta garatzea, baita autobabeseko planak ere, larrialdi-egoera posibleei aurre egiteko. Larrialdi-zerbitzuetako baterako planak garatzea eta zerbitzuak koordinatzeko proiektuak garatzea eremu mugakideen artean (ALERT proiektua: Gipuzkoa, Nafarroa, Aragoi eta Pirinioetako Departamentua).

35.5. Larrialdietako Kudeaketa Zentro Integrala (Bizkaia PREST) martxan jartzea, koordinazio-gune bakarra izateko larrialdi-egoeretan.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

12. HELBURUA

Kontsumo eta ekoizpen modalitate jasangarriak bermatzea

4

HELMUGAK

36. helmuga:
Ekonomia zirkularra bultzatzea.

13

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

37. helmuga:
Ingurumenaren arloan eredugarria den administrazio publiko baten eraketan aurrerapausoak ematea.

21

EKINTZAK

38. helmuga:
Informazio eta prestakuntza etengabea eta eraginkorra eskaintzea kontsumitzaileak konprometituagoak eta arduratsuagoak izan daitezen.

39. helmuga:
Euskadiko turismoaren arloan bikaintasuna eta jasangarritasuna sustatzea.

36. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Ekonomia zirkularra bultzatzea.

- Euskadiko Ekonomia Zirkularrerako Estrategia 2030.
- Euskadiko Hondakinak Prebenitzeko eta Kudeatzeko Plana 2020.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018-2030.
- Hiri Hondakinak Kudeatzeko III. Plan Integrala, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Donostiako Hondakinen Plan Gidaria.

EKINTZAK

36.1. Hondakin gutxiago sortzea, prebentzioaren, birziklatzearen eta berrerabiltzearen arloan jardunez. Hondakinak hondakindegietan desegitearen gaineko zerga bat ezartzea.

36.2. Ekonomia berri baterako tokiko gida bat garatzea: nola igaro gure hirietan eta lurraldeetan erlazio ekonomiko berri batzuetara.

36.3. Bilketa bereizia eta konpostaje komunitarioa eta bio-hondakinena bultzatzea.

36.4. Elikagaien xahuketa murrizteko programak eta ekintzak garatzea (Donostia Xahuketarik gabe Programa).

36.5. Tratamendu Mekaniko Biologikorako Plantan (TMB) erregai berriztagarriak sortzeko planta bat martxan jartzea.

36.6. Garbigune mugikorraren ezarpena zabaltzea birziklatze-prozesua herritarrei hurbildu eta errazteko.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

37. HELMUGA

Ingurumenaren arloan eredugarria den administrazio publiko baten eraketan aurrerapausoak ematea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- Euskadiko Erosketa eta Kontratazio Publiko Berdearen Plana 2020.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018-2030.
- Erosketako eta kontratazioko udal plan arduratsuak eta jasangarriak gizartearen ikuspegitik.

EKINTZAK

37.1. Ingurumenaren aldagaia kontratazio-politika publikoetan txertatzea. Kontratazio-irizpideak berrikustea efizientziaren eta gardentasunaren helburuetan arreta berezia jarrita. Kontratazioan Klausula Sozialen betearazpena koordinatu eta ebaluatzeko bulegoa.

37.2. Administrazio publikoetako jarduerak ingurumeneari dituen inpaktuak murriztea. Eraikin publikoak hobetzea eta mantentzea. Administrazio publikoko flota berritzea, hondakinak biltzeko eta garraiatzeko flota berritzea eta logistika optimizatzea CO2 emisioa gutxitzeko, baita atmosferarako kaltegarriak diren beste substantzia batzuen ere.

37.3. Kontratazioan Klausula Sozialen betearazpena koordinatzeko eta ebaluatzeko bulegoa.

38. HELMUGA**PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

Informazio eta prestakuntza etengabea eta eraginkorra eskaintzea kontsumitzaileak konprometituagoak eta arduratsuagoak izan daitezen.

- Kontsumobideren Plan Estrategikoa 2018-2020.

EKINTZAK

38.1. Kanpaina espezifikoko desberdinak martxan jartzea kontsumitzaileek sektore desberdinetan (etxez etxeko salmentak, online salmentak...) dituzten eskubideei buruz informatzeko eta informazio-formatuak egokitzea kontsumo arduratsua sustatzeko.

38.2. Prestakuntza-jardunaldiak ikasleak kontsumo-gaietan orientatzeko, baliabide eta zerbitzu jakin batzuekin lotuta, baita haiei azpimarratzea ere jarraibide batzuk hartu behar dituztela kontsumo arduratsu baterako.

38.3. Komunikazio-kanal egonkor bat mantentzea ingurunea errespetatzen duen kontsumo arduratsuaren alde apustu egiten duten bizilagunekin.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

39. HELMUGA

Euskadiko turismoaren arloan bikaintasuna eta jasangarritasuna sustatzea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

- EAEko Turismo Plan Estrategikoa 2017-2020.
- Turismo Udal Planak.
- Jasangarritasunean oinarritutako turismo-estrategia berria Bizkairako, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Interes turistikoa duten ekitaldiak eskualdeetan bultzatzeko plana, Bizkaiko Foru Aldundia.
- Eraikitako Ondarea eta Ondare Kulturala Babesteko Plan Berezia- PEPPUC, Donostiako Udala.

EKINTZAK

39.1. Ekoturismoa eta Turismo Aktiboa: bide berdeak lehengoratzeko, lurraldez gaindiko lan-mahaiak martxan jartzea (Vasco Navarro-ko Bide Berdea eta Euskadiko Ekoturismo Mahaia) eta turismoaren arloko ekimenak, mendi-ibilien mapak garatzea eta azoketan presentzia izatea.

39.2. Turismo-eredu jasangarri eta antolatu bat sortzea, modu orekatu eta banatu batean enplegua eta aberastasuna sortzen lagunduko duena lurralde osoan, eta masifikazioa, zabartasuna eta eredu kulturalen estandarizazioa saihestuko dituen, beste kultura, hizkuntza eta balio batzuk aintzatestearen aldeko jarrera erakutsiz.

39.3. Turismo Jasangarriaren Jardunbide Onen Eskuliburu bat garatzea. "Turista Arduratsuaren Gida" eta "Turista Arduratsuaren Dekalogo" dokumentuak diseinatu eta lantzea, Euskadiko turistari zuzendutako, helmugan errespetuzko jokabide bat har dezan.

39.4. Turismoaren sektorea informatzea eta sentsibilizatzea arrasto ekologikoaren murrizketari buruz (sentsibilizazio-jardunaldiak, hitzarmena IHOBerekin Europako Etiketa Ekologikoa ezartzeko, hitzarmena EEErekin efizientzia energetikoa hobetzeko).

39.5. Euskadiko Baliabide Turistikoaren Lurralde Plan Sektoriala aktibatzea.

39.6. Turismoaren Behatokia sortzea helmuga turistikoen kalitatea zaintzeko, turismoaren gobernantza berri bat bultzatzeko eta turismoaren mugikortasunaren jasangarritasuna zaintzeko.

39.7. Udal ordenantzen bitartez etxebizitza turistikoen erabilera urbanistikoa arautzea, baita ohiko etxebizitzetako erabilera turistikorako gela alokairua ere.

39.8. Erosketa Arduratsuetako Turismoa martxan jartzea.

39.9. Barnealdeko turismoa, proposamen, plan eta esperientzia desberdinak diseinatzea, barnealdeko mugimendua ekarriko dutenak tokiko identitatea, harrotasuna eta pertenezia-sentimendua indartzen laguntzeko, baita tokiko ekonomia eta enplegu osoa dinamizatzen laguntzeko ere tokiko produktuak eta zerbitzuak (ostalaritza, merkataritza, jatetxeak edo gida turistikoa) kontsumitzean.

13. HELBURUA

Neurri urgenteak hartzea
klima-aldaketaren eta haren
ondorioen aurka egiteko

3

HELMUGAK

40. helmuga:

Karbono gutxiko ekonomia lehiakorra
eta jasangarria bultzatzea.

11

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

41. helmuga:

Eraikuntza jasangarria eta ekodiseinuko
ekoizpena indartzea.

14

EKINTZAK

42. helmuga:

Klima-aldaketara egokitzea eta espazio
publikoetan biodibertsitatea indartzea.

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

40. HELMUGA**Karbono gutxiko ekonomia lehiakorra eta jasagarria bultzatzea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- Klima Aldaketari buruzko Euskal Autonomia Erkidegoko Legea.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018–2030.
- Klima Aldaketara Egokitzeko Plana, Bilboko Udala.
- Klima Aldaketari lotutako Estrategia - Klima 2050, Donostiako Udala.

EKINTZAK

- 40.1.** Karbono gutxiko ekonomia sustatzeko laguntzen poltsa.
- 40.2.** Energia-trantsizio adimentsu eta bidezko baterako tokiko planen lanketa sustatzea.
- 40.3.** LIFE URBAN KLIMA 2050 Europako proiektuan parte hartzea hiri-eremuan klimaren ikuspegia txertatzeko.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

41. HELMUGA**Eraikuntza jasangarria eta ekodiseinuko ekoizpena indartzea.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- Klima Aldaketari buruzko Euskal Autonomia Erkidegoko Legea.
- Klima Aldaketari lotutako Estrategia - Klima 2050, Donostiako Udala.
- Etxebizitzetako Efizientzia Energetikoari eta ingurumen-kalitateari buruzko ordenantza, Donostiako Udala.

EKINTZAK

41.1. Titularitate publikoko eraikinen eraginkortasun energetikoa hobetzea. Plaka fotovoltaikoen azalera gehitzea udal jabetzako eraikinetan.

41.2. Etxebizitzetan efizientzia energetikoko planak martxan jartzea, etxebizitzetako birgaitze energetikorako lanak sustatuz eta auzo kalteberetan arreta berezia jarrita.

41.3. Biodibertsitatearen kontserbazioa txertatzea eraikinetako efizientzia energetikoa hobetzeko ekintzetan eta ekodiseinuan.

41.4. Ekodiseinuko proiektuei laguntzak ematea Euskadiko industriren gaitasunak indartzeko. Basque Ecodesign Hub-en deialdia proiektu ekoberritzaileak garatu nahi dituzten enpresak lankidetzan aritzeko.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

42. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Klima-aldaketara egokitzea eta espazio publikoetan biodibertsitatea indartzea.

- Klima Aldaketari buruzko Euskal Autonomia Erkidegoko Legea.
- Gipuzkoako Klima Aldaketaren aurkako Borroka Estrategia 2050 – Gipuzkoa Klima 2050.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018–2030.
- Bilboko Hiri Antolamenduaren Plan Orokorra.
- Klima Aldaketara Egokitzeko Plana, Bilboko Udala.
- Klima Aldaketari lotutako Estrategia – Klima 2050, Donostiako Udala.
- Klima Aldaketara Egokitzeko Plana, Donostiako Udala.
- Vitoria-Gasteiz Smart Green City Plana.
- Azpiegitura Berdea Estrategia, Vitoria-Gasteizko Udala.
- Gasteizko Udalerriko Biodibertsitatearen Kontserbaziorako Estrategia.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

EKINTZAK

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

42.1. Klima-aldaketara egokitzearen eta biodibertsitatea zaintzearen ikuspegi txertatzea lurralde-antolamenduko gidalerroak onesteko prozesuan eta lurralde- eta hiri-plangintzen tresnetan.

42.2. Eragile aktibo izatea klima-aldaketa arintzen eta biodibertsitatea indartzen hiri-antolamenduko planen bitartez.

42.3. Tresnak garatzea klima-aldaketak hiri-plangintzan dituen ondorioak baloratzeko eta txertatzeko.

42.4. Biodibertsitatea Zaintzeko Tokiko Estrategiak lantzea.

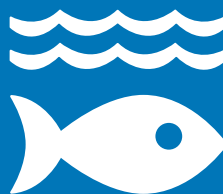
42.5. Udalerrietako funtsezko sektoreen kalteberatasuna eta arriskua ebaluatzea eta hiri-egokitzapenerako tokiko planen lanketa bultzatzea.

42.6. Klima-aldaketara egokitzeko soluzio naturalak ezartzea, naturan oinarritutako soluzioak.

42.7. Bizkaian klima-aldaketaren eraginari buruzko diagnostiko bat lantzea eta etorkizunerako lan-lerroak zehaztea.

14. HELBURUA

Ozeanoak, itsasoak eta itsas baliabideak mantentzea eta modu jasangarrian erabiltzea, garapen jasangarriari begira

1

HELMUGA

43. helmuga:

Itsasertza babestea lurzorua ren erabilerak arautuz.

3

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

4

EKINTZAK

Agenda Euskadi
Basque Country

20
30

Maila anitzekoa

43. HELMUGA**Itsasertza babestea lurzoruaren erabilerak arautuz.****PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK**

- EAEko Itsasertza Babestu eta Antolatzekeo Lurralde Plan Sektoriala.
- Euskadiko Arrantza eta Akuikulturako Plana 2020.
- Gaztelugatxeko San Juan Plan Estrategikoa, Bizkaiko Foru Aldundia.

EKINTZAK

43.1. Itsasertzeko Lurralde Plan Sektorialak berrikustea klima-aldaketara egokitzeko.

43.2. Hondakinen kudeaketaren arazoa behin betiko ebaztea, ekonomiaren, gizartearen eta ingurumenaren jasangarritasun-irizpideekin.

43.3. Hondartzetako ekosistemak eta elementu naturalak balioan jartzea. Bizkaiko eta Gipuzkoako hondartzen eta portuen berroneratze integrala.

43.4. Lehorretik itsasorako isurketen kontrola areagotzea saneamendu-sareek gainezka egiten dutenean ere, isurketen eta eskualdeetako saneamendu-sistemen konexioa bultzatzea eta bainatzeko uretan duten eragina minimizatzea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA**Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

15. HELBURUA

Lehorreko bizitza babestea, lehengoratzea eta modu jasangarrian erabili dadila sustatzea, basoak modu jasangarrian kudeatzea, basamortutzearen aurka borrokatzea, lurren degradazioa gelditzea eta lehengoratzea, eta biodibertsitatearen galera gelditzea: lehorreko ekosistemak eta biodibertsitatearen kudeaketa jasangarria

2 ..

HELMUGAK

13

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

44. helmuga:

Biodibertsitatearen galera geldiaraztea eta ekosistemen erabilera jasangarria babestea.

45. helmuga:

Ingurumen-hezkuntzako politikak indartzea.

11

EKINTZAK

44. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Biodibertsitatearen galera geldiaraztea eta ekosistemen erabilera jasangarria babestea.

- Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak – LAG.
- Euskadiko Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektoriala.
- EAeko Geodibertsitatearen Estrategia 2020.
- EAeko Biodibertsitatearen Estrategia 2030.
- EAeko lurzorua babesteko Estrategia 2050.
- Lurzoru Kutsatuak Kudeatzeko eta Lehengoratzeko Plana.
- EAeko Hezeguneen Lurralde Plan Sektoriala.
- EAeko Ibaiak eta Errekak Antolatzeko Lurralde Plan Sektoriala.
- EAeko Espezie Mehatxatuak Kudeatzeko Planak.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarrirako II. Plan Estrategikoa 2018–2030.
- Vitoria-Gasteizko udalerriko Bioaniztasuna Kontserbatzeko Estrategia.

EKINTZAK

44.1. Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektoriala berrikustea eta lurreko ingurunearen jasangarritasunean arreta berezia jartzea.

44.2. Naturgune Babestuen Europako Sarea – Natura 2000 Sarea osatzen duten eremuen antolamendu-planak garatzea.

44.3. Landa Garapeneko Programa berrikustea, nekazaritzako, abeltzaintzako eta basozaintzako ustiapenetan biodibertsitatearen aldeko neurriak hartzeko.

44.4. Funtsezko ekosistemak Lehengoratzeko Plan Estrategiko bat lantzea: hezeguneak, ibai-errekastoak, haran barreneko baso-masak, arrain-inguruneak eta abar.

44.5. Biodibertsitatea babesteko eta kudeatzeko ezagutzaren eskuraketa bultzatzea.

44.6. Konektibitate eta Bateratze Ekologikoaren Lurralde Plan Sektorial bat eta Espezie Inbaditzaileen aurka borroka egiteko Gida Plan bat onestea.

44.7. Bizkaiko basoen ondarearen bilduma bat sortzea eta berau herritarren artean ezagutzera eman eta hedatzea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

45. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

**Ingurumen-
hezkuntzako politikak
indartzea.**

- 2030erako EAEko Jasangarritasunerako Hezkuntzako Estrategia.
- Arabako Lurralde Historikoko Garapen Jasangarriko II. Plan Estrategikoa 2018-2030.
- Tokiko Ekintza Planak Agenda 21.

EKINTZAK

45.1. Ekitaldi Jasangarriak – Erronka Garbia zerbitzua, ekitaldien antolamenduan esku hartzen duten erakundeetan kontzientziazioa, ikaskuntza eta konpromisoa bultzatzeko, beren ekitaldietan ingurumen-inpaktua murrizteko ekintzen eta etengabeko hobekuntzaren bitartez.

45.2. Ikastetxeetako jasangarritasun eta kalitaterako programak garatzea (Eskola Agenda 21).

45.3. Herritarren prestakuntza, informazioa, sentsibilizazioa eta partaidetza eragile sozial eta ekonomiko guztien hiri- eta lurralde-jasangarritasunaren arloan, Ingurugiro Gaietarako Ikastegiaren bitartez.

45.4. Jasangarritasun globala bultzatzea tokian tokiko prestakuntzaren eta sentsibilizazioaren eremutik jardunbideetan aldaketa bat lortzeko, Cristina Enea Ingurumen Baliabideen Etxearen bitartez.

**MAILA ANITZEKO
GOBERNANTZA****Eragile traktorea:****Beharrezko eragileak:**

16. HELBURUA

Garapen jasangarrirako gizarte baketsu eta inklusiboak sustatzea, guztioi justiziarako sarbidea erraztea, eta euren jarduerak eta kontuak azaltzen dituzten erakunde eraginkorrak eta inklusiboak sortzea maila guztietan

3

HELMUGAK

16

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

14

EKINTZAK

46. helmuga:

Bake- eta bizikidetzakultura bat sustatzea, giza eskubideen errespetuan eta pluralismoan oinarritua.

47. helmuga:

Administrazio publiko irekiak, gardenak eta eraginkorrak bultzatzea.

48. helmuga:

Kalitateko segurtasun- eta justizia-zerbitzuak sustatzea herritar guztientzat.

Bake- eta bizikidetzakultura bat sustatzea, giza eskubideen errespetuan eta pluralismoan oinarritua.

- EAEko Bizikidetzak eta Giza Eskubideen Plana 2017-2019.
- Bakearen, Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Udal Politikak Sustatzeko Foru Plana 2018-2019: Bizikidetzak Lantzen, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Kultura Politikoa eta Sakontze Demokratikoa Programa, Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Herritarrei eta Aniztasunari buruzko II. Udal Plana, Bilboko Udala.
- Bizikidetzak eta Aniztasun Plana 2018-2020, Vitoria-Gasteizko Udala.

EKINTZAK

46.1. Gizabidea, bizikidetzak eta desberdintasunekiko errespetua bultzatzea balio-hezkuntzako programen bitartez.

46.2. Zero arrazismoaren helburua bete dadin sustatzea, tolerantzia lortzea eta xenofobiari aurre egitea.

46.3. Maila anitzeko ekintzak burutzea bakea irmotzeko eta gizartea orientatzen laguntzeko bizikidetzarentz, kultura demokratikorantz eta giza eskubideen kulturarentz, hizkuntza-, erlijio- eta kultura-trukeak landuz, eta euskal lurraldean dagoen dibertsitatearen aberastasuna onartuz (Giza Eskubideen aldeko Pedagogia Baliabideen Zentroa, Donostia).

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

Administrazio publiko irekiak, gardenak eta eraginkorrak bultzatzea.

- Euskal Sektore Publikoaren Gardentasun, Herritarren parte hartze eta Gobernu Onari buruzko Lege **Proiektua**.
- EAEko Gobernantza eta Berrikuntza Publikoko Plan Estrategikoa 2020.
- Gardentasunaren Euskadiko Plan Operatiboa.
- Euskadiko Gobernu Irekirako Ekintza Plana 2018-2020.
- Pertsonen Plana etorkizuneko Bizkaiko Foru Aldundia prestatzeko.
- Gipuzkoako foru enplegu publikoaren etikaren eta kudeaketa onaren kodea.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

EKINTZAK

47.1. Administrazio publiko hurbilago bat sustatzea, eraginkortasunean eta berrikuntzan oinarritua. Lankidetzat instituzionala bultzatzea eta sailetan hobekuntza-proiektuak garatzea. Parte hartzeko dinamikak mantentzea eta hobetzea.

47.2. Legebiltzarrari igortzea "Kargu publikodunek legean ezarritako betebeharrak betetzen dituzten mailari buruzko txostena".

47.3. Herritarrentzako dibulgazio-euskarri bat sortzea: "Open Data Euskadi" eta "Donostia Data", non kontsultatu ahal izango dituzten administrazio publikoaren datu ireki guztiak. Herritarrak Ahalduntzeko Plataforma Digital bat garatzea, beren datu pertsonalak sarean kudeatu ahal izan ditzaten. Bizkaiko Udaletako datu irekien webguneak martxan jartzea.

47.4. Oinarriak finkatzea Euskal Administrazioen Integritate Sistema bat ezartzeko, beren egitura etikoa indartzearen.

47.5. Eskola-eredu bat garatzea, herritarrentzat irekia, "Open Eskola" bat, elkartzeko eta ikasteko gune bat Euskadin gai publikoetan herritartasun aktibo bat sustatzeko, baita administrazio irekiago bat ere, kontu ematen eta etengabe hobetzen diharduena.

47.6. Berrikuntza publikoko Laborategi bat, "I-lab", sortzea Euskadiko herritarren partaidetzari buruzkoa.

47.7. Iruzuraren aurkako borroka eta herritarrei ematen zaien zerbitzua hobetzea eta administrazioa modernizatzea BATUZ sistemaren eta zerga nagusiak kudeatzeko modu berri baten bitartez.

47.8. BIZKAIA DIGITALA. BAT (Bizkaiko Azpiegitura Teknologikoa) azpiegitura teknologikoa irmotzea tramiteetarako eta zerbitzuetarako sarbidea errazteko eta arintzeko.

Kalitateko segurtasun- eta justizia-zerbitzuak sustatzea herritar guztientzat.

- Euskadiko Segurtasun Publikoaren Plan Orokorra 2020.
- Justiziako Administrazio Elektronikoa Bultzatzeko Euskal Plana.
- Euskadiko Gazte Justiziaren Plana 2014-2018.
- EAEko Genero Indarkeriaren Biktima diren adingabeen kaltea Prebenitu, Babestu eta Ordaintzeko Plan Integrala.
- Lege Proiektua Euskadiko Emakumeen aurkako Indarkeria Desagerrarazteko.

EKINTZAK

48.1. Sistema judicial moderno, bizkor eta eraginkor bat sustatzea.

48.2. Biktima guztien egiaren, justiziaren, ordainaren eta solidaritatearen politika publikoak ezartzea.

48.3. Giza duintasunaren, bizikidetzaren eta enpatiaren ikaskuntza-programak sortzea, besteak beste, Adi-adian Programa, non biktimen esperientziak eta testigantzak trukatzen diren.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

17. HELBURUA

Garapen Jasangarrirako
Mundu Aliantza
inplementatzeko eta
biziberritzeko tresnak
sendotzea

2 ..

HELMUGAK

11

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

5

EKINTZAK

49. helmuga:

Garapenerako lankidetzak-politika publikoak bultzatzea eta estrategia espezifikoak burutzea.

50. helmuga:

Maila anitzeko gobernantza-aliantzen garapena bultzatzea ekimen estrategikoak martxan jartzeko.

49. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Garapenerako lankidetzaren politika publikoak bultzatzea eta estrategia espezifikoak burutzea.

- EAeko Garapenerako Lankidetzaren Plan Zuzentzailea 2018-2021.
- Euskadiko Garapenerako Politiken Koherentziarako Erreferentzia Esparrua.
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren Ekintza Humanitarioko Estrategia 2018-2023.
- Arabako Foru Aldundiaren Elkartasun eta Lankidetzaren Politiken Esparru Agiria, ESKUTIK MUNDURA.
- Garapenerako Lankidetzaren Jarduketa Marko Estrategikoa, Gipuzkoako Foru Aldundia
- Garapenerako Lankidetzaren Udal Gida Planak.

EKINTZAK

49.1. Garapenerako lankidetzaren eta solidaritatearen arloko laguntza- eta ekintza-programak sustatzea, zeinetan modu eraginkor batean sartuko diren tartean hiriko pertsonak, kolektiboak eta erakundeak.

49.2. Lankidetzaren bultzatzea lurraldeko erreferentziako erakundeekin batera, Bizkaia Koopera.

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

50. HELMUGA

PLANAK / ERREFERENTZIAZKO DOKUMENTUAK

Maila anitzeko gobernantza-aliantzen garapena bultzatzea ekimen estrategikoak martxan jartzeko.

- Euskadi Basque Country Nazioartekotze Estrategia 2020.
- Euskadi Basque Country 2030 Agenda.
- Gobernu Irekiaren Euskadirentzako 2018-2020 Ekintza Plana.
- Pirinioez Gaindiko Konferentzia Atlantikoa – EAEko Mugaz Gaindiko Lankidetzaren Hitzarmena 2018-2028.
- Mugaz Gaindiko Lankidetzarako III. Hitzarmena Pirinio Atlantikoetako Departamentuaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren artean 2016-2020.

EKINTZAK

50.1. Lurraldeko eragileen arteko aliantzak sortzea eremu guztietan maila anitzeko gobernantzako ekimen estrategikoak batera ezartzeko 2030 Agendaren esparruan.

50.2. Iparraldeko (Frantzia) administrazio desberdinekin proiektuak eta lankidetzak garatu eta gauzatzea, herritar mugakideek egunero dituzten zailtasunak eta arazoak konpontzeko mugari dagokionez.

50.3. Nazioarteko sareetako kide izatea, besteak beste, hautakoak: Regions4SD, ORU Fogar, Open Government Partnership (OGP), Hiri eta Tokiko Gobernu Batuak (CGLU) edo Arku Atlantikoko Hiriak (CCAA).

MAILA ANITZEKO GOBERNANTZA

Eragile traktorea:

Beharrezko eragileak:

EUSKADI
BASQUE COUNTRY

